

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

uçup gıden bır kuş

Feriba Vefi

FERİBA VEFİ

İranlı romancı ve öykücü. 1963'te Tebriz'de doğdu. Daha çok kısa öyküleriyle ün kazandı. İlk öykü kitabı *Sahnenin Derinliğinde* 1996 yılında, ikinci öykü kitabı *Gülerken Bile* ise 1999'da yayımlandı. Vefi'nin ilk romanı *Uçup Giden Bir Kuş* İran'da büyük yankı uyandırdı; ülke çapında pek çok ödüle değer görülen eser İngilizce, Almanca, İtalyanca ve Kürtçe (Sorani lehçesi) gibi dillere çevrildi. 2004'te yayımlanan *Tarlan* romanını, *Tibet Rüyası* (2005), *Sokaktaki Sır* (2008) ve *Mehtap* (2011) romanları izledi. Edebi çalışmalarına Tahran'da devam ediyor.

LALE JAVANSHİR

1978'de Güney Azerbaycan'da dünyaya geldi. 1999 yılında Tebriz Üniversitesi'nde öğrenciyken eşiyle birlikte *Baykuş* isimli edebiyat dergisini yayımladı. Dergi ilk sayısının ardından İran'da yasaklandı. Gazi Üniversitesi'nde Türk Dili ve Edebiyatı öğrenimi gördü. 2005'ten beri Kanada'da yaşıyor, Toronto Üniversitesi'nde 17. yüzyıl Osmanlı tarihine kaynak olabilecek edebi metinler üzerine doktora çalışmasına devam ediyor ve aynı üniversitede Türkçe dersleri veriyor. Biri Tebriz'de, diğeri Bakü'de olmak üzere iki adet şiir kitabı yayımlandı.

Verita/Edebiyat
UÇUP GİDEN BİR KUŞ
Feriba Vefi
© Feriba Vefi, 2002

Bu kitabın Türkçe yayım hakları
Nashr-e Markaz Publishing Company aracılığıyla alınmıştır.
Türkçe Yayım Hakları © Verita Yayınları, 2016
Çeviri Eser © Lale Javanshir, 2016

Verita Yayınları 1. Baskı, İstanbul, Şubat 2016

Yayıma Hazırlayan: Ahmet Birsen
Redaksiyon: Mehmet Kuru
Kapak Grafik ve Tasarımı: Ezgi Kardelen
Dizgi ve Uygulama: Ezgi Kardelen

Baskı ve Cilt:
Berdan Matbaacılık – Sertifika No: 12491
Güven Sanayi Sitesi C Blok No:239
Topkapı İstanbul
Tel: 0212 613 11 12

Zehra Türkiz Özbursalı Verita Yayıncılık Tasarım
Reklam Bilişim ve Danışmanlık Hizmetleri
Sertifika No. 30974
Osmanağa Mah. Süleyman Paşa Sok. No: 30/A
34714 Kadıköy – İstanbul
Tel: 0216 550 55 51
Fax: 0216 550 55 41

www.veritakitap.com
e-posta: info@veritakitap.com
Dağıtım: satis@veritakitap.com

ISBN 978-605-65337-8-5

-Roman-

UÇUP GİDEN BİR KUŞ

FERİBA VEFİ

Farsça aslından çeviren:

LALE JAVANSHIR

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

VERİTA

Burası Komünist Çin. Çin'i hiç görmedim ama bizim mahalleye benzer bir yer olabileceğini düşünüyorum. Hayır, daha doğrusu bizim mahalle Çin gibi; her taraf insan kaynıyor.

Çin sokaklarında hiçbir hayvan türüne rastlanmıyormuş. Nereye baksan insan! Bu durumda bizim mahalle Çin'den biraz daha iyi, çünkü gece gündüz balkonda dolaşan başıboş bir kedimiz var. Üçüncü kattaki komşu da galiba papağan besliyor. Sokak başında da bir kuşçu dükkânı var.

Bu eve taşındığımızda mahalleyi sevmeye karar verdim. Bu kararı vermemiş olsaydım, burayı hiçbir zaman sevmeyebilirdim. Çok gürültülüydü. İlk gün, sanki bizi çevreyle daha yakından tanıştırmak istiyormuşçasına, Haşimi Bey on dört yaşındaki kızını kırbaçladı; birkaç dilden olmuş küfürlerini de çakıltaşları gibi bizim arka bahçeye boşalttı.

Anneme göre bizim mahalle tavan arasına benziyor, her şeyi bulmak mümkün. Doğru söylüyor, sokağımız nimet kaynıyor; pek çok fırın, sayısız bakkal. İlk başlarda hangisinden alışveriş yapsam da diğerleri gücenmese diye bocalıyordum. Herkese yetecek kadar manav dükkânı da var.

Ama kaldırımlar sevgimi zedeliyor. Omuz omuza yürünmeyecek kadar dar, yere baksan her yer kir. Kaldırımlar lekelerle dolu; su, tükürük, yağ, ezilmiş sebze lekesi. Bunlar ancak insanların tahayyülünü incelemek isteyen psikoloji öğrencilerinin işine yarar.

Başını kaldırıyorsun. Ne kadar sabır ve anlayış da göstersen, bu manzaradan gurur duymak imkânsız. İslî çatılar, her tarafta yıkanmadan iplere asılmış gibi duran çamaşırlar. Alçak, yüksek binalar iç içe geçmiş, her ara sokakta kaba inşaatı devam eden binalar var; demir kirişler, çimento torbaları, el arabaları, toprak taşıyan kamyonlar...

Her tarafta eski evler yıkılıp yeni apartmanlar yapılıyor. Harabeye dönmüş eski evlerin yasemin ve gül çalıları şairlere bile ilham veremeyecek kadar tozlu. Orada burada küçük balkonlu, demir kapılı yeni apartmanlar eski evlerin hemen arkasından yükseliyor. Mahalle, güneş gözlüklü, saçları arkaya taranmış ama ayakkabıları her zaman yırtık Cafer'e benziyor.

Cadde başındaki, ağaçtan çok insanla dolu parkı ilk hafta keşfettim. Mahalle yaşlıları, camsız bir vitrinde sergilenmek için seçilmişler gibi parktaki banklara sıra sıra dizilmişler.

Parka, yani cadde kenarındaki o üçgen yere gittiğimizde çocuklar hemen salıncaklara koşar. Ama o kadar kalabalık ve tozlu ki, parktan çok cehenneme benziyor.

Emir'le dolaşıyoruz, yaşlıların arasından birbirimizin gelecekteki halini seçiyoruz. Ben her zaman iyi görünümlü, yakışıklı bir yaşlıyı gösteriyorum. Kel, çökmüş, çirkin bir adam bulup işte bu senin geleceğin demeye dilim varmıyor.

Benim seçtiğim yaşlı, henüz ağaçların tepesini göremeyecek kadar kamburlaşmamış. Omuzları çelimsiz görünse de, gözlerinde –kalın camlı gözlüğüne rağmen– ilgi ve merak ışığı parlıyor. Ama Emir buruşuk, yıpranmış kâğıda benzeyen yaşlı bir kadını gösteriyor; “İşte, senin yirmi yıl sonran.”

Cadde başındaki dörtyol ağzına gelince, buranın daha çok Hindistan’a benzediğini düşünüyorum; insanların arasındaki mesafelerin çeşitli kokularla kaplandığı bir ülke. Her nefes alışımında kokular da değişiyor. Hepsi birbirine karışınca, burnum bir an kokuları ayırt etme yeteneğini kaybediyor. Yoğurtçu dükkânını geçince Şahin’e sesleniyorum. Kokudan burnumun direği kırılıyor. O an benim için kaynamış süt kokusunu pişmiş işkembe kokusundan ayırt etmek, karın ağrısını ülserden ayırt etmek kadar önemli hale geliyor.

Burası Çin de olsa Hindistan da olsa, insan kaynıyor. Çoğu da çocuk. Allah’ım, ne kadar da çok çocuk var! Emir’e göre çocuktan çok uyuşturucu bağımlısı var. Öğle yemeğinden hemen sonra sokak kalabalıklaşıyor. Park yerleri, hatta merdivenler bile insan doluyor. Merdivene asılmış ilanda, apartman sakinlerinden öğleden sonra çocuklarını dışarı salmamaları rica ediliyor.

Apartman yöneticisi, “Her ay yeni bir ilan asıyorum ama hemen yırtıyorlar,” diyor.

Gülümsüyor. Kendisinin de üç çocuğu var.

 Evimiz elli metrekairelik bir daire; kentin iyi semtlerindeki evlerin bahçesi kadar. Bu yüzden Emir hep “buraya ‘evim, evim’ deyip durma,” diyor.

Burası taşındığımız dokuzuncu ev. Ama bu son taşınmadaki hissi öncekilerde hiç yaşamadık. Emir bu hislerden bahsetmek bir yana dursun, onları içinde taşımaktan bile utanıyor. Bense evimizden bahsetmek istiyorum, sonuçta artık kimsenin kiracısı değiliz. Ev sahipleri şeytan değil, ama tıpkı şeytan gibi ruhunuzu ele geçirebilirler.

Artık özgürüz. Eşyalarımızın yerlerini rahat rahat değiştiriyoruz, kapıya duvara çarpmasından korkmuyoruz. Çocuklar yüksek sesle konuşuyor, oynuyor, bağırıyor hat-ta odadan odaya koşuşturuyor. Artık çocukları susturma yönündeki yoksullara has alışkanlığımdan sıyrılabilirim.

Kendimi özgür hissediyorum ve bundan bahsedip duruyorum, ama Emir bu kadar önemli bir kelimenin değersiz, küçük şeyler için kullanılmasına karşı. Özgürlüğün evrensel bir anlamı ve tarihsel bir bağlamı var; ama üçüncü dünyada, karman çorman bir mahallede, eğri büğrü elli metrekairelik bir evde yaşanan özgürlük duygusu... ah, neden bu kadar aptalım ben?

Emir evdeyken aptallığa izin vermiyor. Evden gitmesini bekliyorum.

Arka bahçe boyotu kokuyor. Üst komşunun öğütücüsü var. Sabahtan akşama kadar kilo kilo bu ottan doğruyor. Bu kokuya alışmam birkaç haftamı aldı. Evimin perdeleri ise daha çabuk alıştılar, kumaştan ziyade boyotu kokuyorlar.

Mutfak sandalyesine oturup koku, ses ve sivrisinekle dolu, hiçbir zaman sakin olmayan arka bahçeye bakıyorum. Duvarlar beton, birbirine benzer üç pencere var. Ne yazık ki gökyüzü çok uzak. Küçük bir parçasını görmeye çalışsanız boynunuzun arkasına onlarca kırışıklık düşer. Arka bahçeyi güzelleştirmek için çok çaba sarf ettik. Alüminyumdan bir gölgelik yaptırdım. Mutfağın cam kapısının üstüne ışıklı bir lamba taktım. Birkaç vazo aldım. Çocuklar ise duvarlara bir yığın ıvır zıvır astılar.

Kalkıp ışıkları açmam lazım. Güneş ışınları eve dengeşizce dağılıyor. Mutfağa daha şimdiden gece çökmüş. Oturma odasında ikindi olmuş, yatak odasıdaysa öğlen. Şadi ile Şahin'e sesleniyorum. Neredeler? İlk haftadaki yabancılikten sonra, şimdi eve bile gelmez oldular. Onların gitmesiyle eve tenhalık ve sessizlik çöküyor. Bu yalnızlık her gün hasretini çektiğim yalnızlık değil, daha çok kimsesizlik gibi. Sanki herkes çekip gitmiş, seni beraberlerinde götürmeyi de unutmuşlar.

Bacak bacak üstüne atıp arka bahçenin beton duvarına gözlerimi dikiyorum. Duvarları ve dışarıya sadece yemek kokusu sızdıran pencereleri düşünüyorum. Duvarlara bu kadar bakmanın ne yararı var? Belki sandalyeyi biraz çevirsem daha iyi olur. Bazen sandalyeyi azıcık çevirmek bile

insana kendini daha iyi hissettirir.

Tam bu sırada bir ses duyuyorum. Bu evin önceki evlerden bir farkı daha var; duvarlardan sadece soğuk ve nem değil, ses de sızıyor. Bu duvarların hiçbirisi gerçek değil. Onlar, başkalarının hayatlarından yükselen sesleri doğru zamanda salıvermek için bekleyen ince sıvalar sadece. Kulağını duvara yapıştırmasan da olur; boğuk ve belli belirsiz de olsalar, sesler uzaktan duyulabiliyor.

Bana ulaşan ses ise bu hayatın seslerinden farklı. Sanki başka bir dünyadan kopup geliyor, gökyüzünün uzak bir parçasından. Kalp atışı kadar canlı. Kaset sesi değil. Bir deften çıkan canlı bir ses gibi. Def, birisi def çalıyor. Bu apartman ve def? Ses yükseliyor, güçleniyor, bütün diğer sesleri gölgede bırakıyor.

Hızlandırılmış görüntülerde embriyonun hızla şekil değiştirmesi gibi dönüşüp büyüyorum. Büyüyüp sandalyeden kurtuluyorum. Arka bahçe canlanmış. Duvarlar geri çekilmiş. Def sesi dördüncü katın penceresinden geliyor. Ellerim hareketleniyor, yerimden fırlıyor ve çevremde dönmeye başlıyorum; dördüncü katın artık diğer katlarındakin-den farklı görünen penceresine bakıyorum.

Gözlerimi kapatıp kalbimin atışını dinliyorum. Gözümü açtığımda Şadi ile Şahin karşımdalar. Mutfağın ortasında ağızları açık şaşkın şaşkın bana bakıyorlar.

“Evi satıyorum,” diyor Emir.

Beklenmedik cümleleri sevmem. Her zaman hazırlığa ihtiyacım olur. Birdenbire bir şeyler yapmak bana göre değil.

O yüzden her zaman diğerlerinden birkaç adım gerideyim. Düğüne, taziyeye geç kalırım. Annem, düğünden sonra gelen kınayı kışına yak, der. Emir’e göreyse, belirtileri göremeyen birisi her şeyi tek seferde hazmetmek zorundadır. Bense hiçbir şeyi hazmedemez haldeyim; Emir’in dediklerinden tek kelime bile anlamıyorum.

Buraya taşındığımızdan beri Emir ev satışıyla ilgili ilk kez konuşuyordu. Evi satmak, bu evden çekip gitmek anlamına geliyor. Ama biz evi daha yeni aldık, ilk yılı bile dolmadı.

Herkes bodrum kattaki otoparkta toplanmış. Apartmanın yöneticisi olan adam, herkesin tanışıp kaynaşması için önce ismimizi, sonra kiracı mı ev sahibi mi olduğumuzu söylememizi istiyor. Sıra bana geldiğinde “ev sahibi” diyorum. Ağzımda bu kelimelerin tadını hissettiğim için şaşıyorum. Dairemize dönünce, tadı damağımda kalan bir çikolata gibi onu yeniden hissediyorum. Ev sahibi. Allah’ım,

ben de artık bir ev sahibiyim. Evim var.

Bu tamlama kendimi daha önemli hissettirdi. Artık zavallı, avare, yoksun değilim. Bu duvarlar bizim, bu merdivenler, bu banyo bizim. Bu tamlamanın mucizesi uzun zamandan beri benimle. Meğer iki kelime insana neler yapmış! Ev sahiplerinin bu kadar büyük bir zevk aldıklarını bilmezdim doğrusu.

“Ne söylediğimi duyuyor musun? Evi satacağım. Parası bana lazım. Bu aralar emlakçı eve bakmaya gelecek.”

Kendimi kontrol ediyorum. Olgunlaştığımdan olacak ki çıldırmıyorum. Birkaç saniye içinde, verebileceğim olası tepkilerin içinden birini seçiyorum. Bağırmaya, kavga etmeye gerek yok. Ayağa da kalkmıyorum. Oturduğum yerden de evi koruyabilirim.

“Evi satmayacaksın.”

Ses tonum hoşuma gidiyor. Titrek de değil, tedirgin de. Kendinden emin.

Gidiyorum, gidiyorsun, gidiyor. “Gitmek”, Emir’in bu evde sürekli kullandığı tek fiil.

Böyle şans mı olur! Daha bir yerde barınmanın tadını çıkarmadan o yine gitmeyi düşünüyor.

Şehla, “Emir’in filleri yine Hindistan’ı özlemiş,” diyor.

Onunki fil değil gergedan, diyorum. Gergedan her zaman yalnız gider. Keşke benim de bir filim olsaydı, Hindistan’a ya da daha yakın bir yere gitmek isteseydi.

Emir geleceğe yürüyor. Geleceğe âşık. Geçmişten hiç hoşlanmaz. Özellikle duvara tırmanmanın, bisiklete binmenin, mahalle maçı yapmanın kendine yer bulamadığı; dedikodu, fısıltı ve kadınların oynadığı oyunlarla dolu, karanlık bodrumlarda ve mahrem odalarda sonlanan kadınsı bir geçmişi hiç sevmez. O benimle bir adım bile geriye dönmek istemiyor.

Ben de geçmişi sevmiyorum. Ama ne yazık ki geçmiş beni seviyor. Bazen canlı bir yaratık gibi sırtıma tırmanır, inmek istemez. Emir’le hayatımızı birleştirtince o yaratıktan da kurtulurum, belki sırtını yere getiririm diyordum. Bekâretimden kurtulduğum gibi ondan da kolayca kurtulmak istiyordum.

Hayal gücünün gerçeklerden daha baskın olduğu ve samimiyetin hüküm sürdüğü gecelerin birinde, Emir’e

sırtımdaki yaratıktan bahsettim. Kamburunun sırrını açıklamak isteyen bir kambur gibiydim. Emir ipe sapa gelmez cümlelerimin arasına girdi, ondan önce başka birini mi seviyordum? Cevabını aldı ve mutlu bir erkek olarak yatağına uzandı. Ama ben daha lafımı bitirmemiştim. Yarı uyku halinde konuşmamı sürdürürken, Emir eliyle ağzımı kapattı.

“Geçmişinde kimler olmuş, neler yapmışlar hiç önemli değil. Sadece sen önemlisin ve bundan sonra benimsin.”

Bu yaptığı cezbediciydi. Ama aşkla dolu sözlerinin ardında bir bitkinlik iması vardı. Onun benimle hiçbir yere gelmeyeceğinin farkındaydım. Sustum. Şok olmuştum. Ansızın yalnızlık ve yeis, birer kuma gibi Emir’le aramıza girdi. Birbirimizi rahat bırakmayı öğrenmemiz için günler geçmeliydi. Her birimiz gitmek fiilini kendimiz için, tek başına çekmeyi öğrenmeliydik.

“Biz vardığımızda adam kendini bıçaklıyordu. İnsanlar onu durduruncaya kadar kendini epey yaralamıştı. Hüseyini’yle ben herkesten önce vardık. Karısını ambulansla götürdüler. ‘Kadın ölmüş,’ diyorlardı.”

Emir yine haber getirmiş. Babam da eve her zaman eli dolu gelirdi; kucak dolusu meyveyle. Biz çocuklar kapı arkasında pusuya yatar, onu görür görmez koşup poşetleri elinden alırdık.

“Bütün kusurlarına rağmen babanızın iyi bir alışkanlığı vardı; eve hiçbir zaman eli boş dönmezdi,” der annem.

Emir de eli boş dönmez. Haber, olay, macera dolu poşetlerle döner. Birlikte geçirdiğimiz birkaç yıldan sonra artık hangisini önce, hangisini sonra anlatacağını da öğrendi. Hikâyenin yarısını anlatıp, kalan kısmı için beni yalvartmayı da öğrendi. Hangisinden enine boyuna bahsedeceğini, hangisini hızla anlatıp geçeceğini de biliyor, poşetlerindeki bütün ıvır zıvırın müşterisi olduğumu da. Poşeti boşaltmanın bir ritüeli var. Semaver yakılmalı, demlenmiş çay, çekirdek ve badem masanın üzerinde olmalı. Çekirdek ve badem cildime zararlı, ama onu konuşturmak için de gerekli.

Emir, “Şehrazat cinsiyet değıştirip erkek olmuş,” diyor.

Emir Şehrazat rolüne girdiğinde benim de Şehriyar olmam lazım. Ama daha kraliyet tacını başıma koymadan Cıvcıvyiyen’in sesi tüm apartmanda yankılanıyor. ‘Cıvcıvyiyen’, Bayan Haşimi’nin birinci katta oturan hanıma taktığı lakap. “Eşi kendinden on yaş genç!”

Cıvciv galericilik yapıyor, haftanın en az üç günü evde olmaz. Sonra birdenbire son model bir arabayla ortaya çıkar. Arabasını kapının önüne park eder ve içeri girer girmez bağırıldığını duyarsınız.

Kapının gözetleme deliğinden bakıyorum. Bunu yapmaktan zevk duyuyorum; görünmeden her şeyi görmenin zevki. Karşı komşunun gözetleme deliği yok. Bu yüzden onların kapısı her zaman biraz aralık durur.

Bay Haşimi merdivenlerde durup başını iki yana öyle bir sallıyor ki, sanki dünyanın en barışsever insanı.

Cıvciv eliyle kapıya vurarak bağırıyor: “Vallahi, Peygambere yemin olsun ki ben almadım!”

Apartmandaki insanlar onun neyi almadığını öğrenmeye çalışırken Ayda ağlıyor.

Çocuklar uyuyor. Emir’in yanına oturuyorum. Çayı buz gibi olmuş. Çekirdeğe de dokunmuyor.

“Ne olduğunu tam olarak bilmiyorum, ama Hüseyini’ye orada bir şeyler oldu. Doğrudan evine gideceğini söyledi. ‘Sen benim için mühendise bir bahane uydurursun,’ deyip gitti.”

Susuyor.

“Çayını tazeleyeyim mi?”

“Neden gitti?” diye soruyor.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Yavaşça omzuna dokunuyorum. “Boş ver. Geç bunları. Güzel şeylerden konuşalım; aşk dolu şeylerden.”

“Aşk nerede? Her şey aşağılık, yalan. Şu Kanada işi yolunda gitse de bunların hepsinden kurtulsak.”

 Emir Kanada'ya âşık. Herkes onun bu tutkusunu bilir. Kanada'daki yaşama dair yeni bir bilgi edinen herkes bunu hemen Emir'e ulaştırır. Bazen Kanada'dan yıllarca orada yaşamış biri gibi bahseder. Arada iç geçirip, "Kanada'ya gideceğim, gerisi kolay," der. Her çıkmaza girdiğinde bunu söyler. Kanada bir tarafta, bütün sıkıntılar, uğursuzluklar ise diğer tarafta.

Yıllar önce Emir Bakü'den Türkiye'ye, oradan da Yunanistan sınırına kadar gitmeyi başardı. Yaptığı o aptalca hatadan bugüne kadar en az bin kere bahsetmiştir. Otobüs mola verince bir bardak, sadece bir bardak çay içmek için aşağı iner. Çayından bir yudum içer içmez hayatının en önemli olaylarından biri gerçekleşir. Nemli bir hava, süslü, renkli içeceklerle dolu bir büfe, üzerinde oturduğu yeşil sandalye, omzuna dokunan ağır bir el ve bir Türk polisinin kalın sesi: "Pasaport."

Türkiye-Yunanistan sınırında vücuduna batan dikenli tellerin ağrısının geçmesi için yıllar gerekti. "O dikenli tellere kurban olurum ben. Bir kez daha oradan geçersen her şey bitecek. Artık dönüp arkama bile bakmayacağım."

Şahin de Emir gibi tavana bakıp onun mimikleriyle bir

ah çekiyor:

“Ben de gidersem dönüp bir daha arkama bakmayacağım.”

İkimiz de ona bakıyoruz.

“Çünkü burada benim hiçbir şeyim yok. Ne bisikletim ne patenim ne de bilgisayarım var. Hiçbir şeyim yok.”

“İhtiyacın olan şey bisiklet değil. Ders çalışmalısın. Günümüzde iyi yaşamak için eğitim lazım. Uzmanlık lazım,” diyor Emir.

Şahin’e ise bisiklet lazım.

“Sokakta başıboş dolaşmanı istemiyorum. Büyümeni istiyorum.”

“Ben büyümek istemiyorum, bisiklet istiyorum.”

“Çalışıp kendi paranla alırsın bisikletini.”

Şahin çalışmak istemiyor, bisiklet sürmek istiyor.

Emir’i tam da böyle şeyler sinirlendirir. Elini kaldırıp tokat atacakmış gibi yapıyor. Ama üçümüz de o elin Şahin’e dokunmayacağını biliyoruz. Ama geçen hafta vurdu, Şahin de bahçeye koşmak yerine dik durup, “Kanada’ya gidersek artık bana vuramayacaksın. Polis çağıracağım,” dedi.

Şahin koşmuyor. Yavaşça kalkıp arka bahçeye gidiyor. Emir vurmadığı tokadın acısını çıkarıyor, sağa sola küfrederek Şahin’in peşinden gidiyor; Şadi ile ben de Emir’in peşinden. Birden yağmur başlıyor.

Gidiyoruz. Kocaman yağmur damlaları gölgeliğin üzerinde ritim tutuyor. Def sesi yükseliyor. Şahin’le Şadi’ye, gidip derslerini çalışmalarını söylüyorum. İkisi de gözden kayboluyor. Emir gölgelikten çıkıp yağmurun altında duruyor. Yağmurla def sesi bahçeyi doldurmuş. Mutfığa girip

sesleniyorum:

“İçeri gir.”

Beni görmüyor. Sesimi de duymuyor. Orada çömelmiş, ellerini boynunun arkasında kenetlemiş. Yağmur, arkasındaki beton duvarı ıslatıyor.

“Kalk gel içeri.”

Emir nerede? Dikenli tellerin gerisinde mi, yoksa dünyanın öbür ucunda mı? Bilemiyorum. Ama nerede olursa olsun artık evde değil. Gitmiş.

Şadi'ye sesleniyorum. Cevap vermiyor. Alt kattaki otoparktan gelen seslerin arasından onun sesini ayırt etmek mümkün değil. Pencereden bakıyorum. Şadi yok. Bulması için Şahin'i gönderiyorum. Şahin, Şadi'nin koluna yapışmış çekiştire çekiştire getiriyor.

“Sana onu bul dedim, döv demedim.”

Şadi'yi karşıma oturtup kısa bir nutuk atıyorum; annemin de yapması gerektiği halde bana hiçbir zaman atmadığı bir nutuk. Anneme laf anlatmadan önce evin ortasında yedi sekiz tur volta atardım. Canım çıkardı, kelimeler sanki bir kuyunun dibinde bir yerde sıkışmış gibi çıkmak bilmezdi.

Şadi'ye dikkatli olması gerektiğini öğretmeliyim. Birisi ona samimi davranabilir. Ama bu dünyada bin çeşit samimiyet var. Bunların arasındaki farkı öğrenmeli. Her gün yaşadığımız apartmana gelip giden adamlara karşı dikkatli olmasını söylemek istiyorum. Birisi ona dokunmak istediğinde bağırması gerektiğini nasıl bir incelikle ona anlatabilirim?

Şahin, “Neden bağırmalı anne?” diye soruyor.

“Çünkü önemli.”

Çocuklar bana bakıyor. Şadi'nin oyuncak bebeğini elinden alıp karnına bastırıyorum. Bebek ağlıyor. "Bunun gibi," diyorum.

Pilini çıkarıp tekrar bastırıyorum. "Görüyor musun, sesin çıkmazsa pilsiz, kalpsiz, bir oyuncaktan bile daha zavalılsın. İşte o zaman sana isteyen her istediğini yapar. Çünkü hiç kimse duymaz."

Oyuncak bebeğe vuruyorum. Saçlarını çekiyorum. Şadi'ye anlayıp anlamadığını soruyorum.

Sesim biraz yüksek. Şahin onaylar gibi bakıyor. Şadi'ninse gözleri dolmuş. Bir elimle bebeğin, diğer elimle de Şadi'nin saçlarını okşayıp nutkumu bitiriyorum.

Şadi konuşmaya başlıyor: "Ayda bisküvi alıyor, dondurma alıyor, çikolata alıyor ama benim param yok."

Kendimi başarısız bir konuşmacı gibi hissediyorum. Bir saat sanat hakkında konuşma yapmama rağmen, dinleyicilerim ekonomiyle ilgili sorular soruyor.

"Ayda'nın güneş gözlüğü var, bisikleti var ama benim hiçbir şeyim yok."

Onun da çok şeyi olduğunu söylüyorum. Şahin araya giriyor:

"Bir tek beyni yok, anne."

Şadi, "Asıl senin yok," diye yanıtlıyor.

Şahin bahaneyi bulmuş, saldırmaya hazır: "Çabuk söyle neyim yok?"

Şadi avucunu açarak gülümsüyor.

"Hiç."

Annem vedalaşmadan ayrıldı. Ya çok yorgun olduğu için vedalaşmayı unuttu, ya da bilerek görmezden gelip öylesine çekip gitti. Kapının hemen yanındaki duvara astığım aynada Emir'in aşağılayıcı bakışlarını görebiliyordum. Annemi sevmiyor. Hatta böyle zamanlarda ondan nefret bile ediyor. Annem bunu anlıyor. Onun bu anlayışla bizden gittiğini biliyorum.

Bu akşam annem bir saat içinde en az on kere tuvalete girip sızlandı.

“Çorbaya krema koymayacaktın. Tansiyonum çıkmış.”
Titredi. Battaniyeyi omuzlarına kadar çekti.

“Evde olsaydım kendime bir nane çayı demlerdim. Muhtemelen çorba iyi gelmedi.”

Tek bir laf bile etmeden mutfığa gidip geliyordum. Naneyi ve annemin tansiyonunu düşünüyordum. Susuyordum. Suskunluğum aklıma takıldı, üstümde olduğunu birdenbire fark ettiğim emanet bir elbise gibiydi.

Suskunluğumun bir geçmişi olduğunu düşünüyorum. Ona sahip olduğum için birkaç kere ödüllendirildim. Daha yedi sekiz yaşımdayken, suskunluğun her çocuğa nasip olmayan bir fazilet olduğunu anlamıştım. O benim ilk ser-

vetimdi. Bir gün babam beni bodrum kata götürüp sordu: “Dün Mahbup teyzenle nereye gittiniz?”

Konuşma yeteneğimi kaybettim. Ukalalıktan değil, korkudan. İçgüdüm, karanlık bir bodrumda ışıkları açmadan sorulan sorunun cevabı faciaya sebep olur, diyordu. Babam şüpheyle bana baktı. Hiç de ukala, çokbilmiş bir çocuğa benzemiyordum. O da hiçbir şeyde fazla ısrarcı olmadığı için, ümidini kesip dışarı çıktı. Bir saat sonra annemden aldığım ödül, yalnızca korkudan kaynaklanan sessizliğimi anlamlı ve akıllı bir suskunluk olarak yorumlamama sebep oldu.

Sonraki yıllarda kendi içime kapanıp sır sakladığım için birkaç kez daha ailedeki kadınların takdirini kazandım. Sırlarla dolu kapalı bir sandığa benzediğimi anlamam çok çabuk oldu. Bunu ilk kez Mahbup teyze söyledi. Sonra da dilden dile dolaştı. Bir sır ortaya saçılınca, saklı bir olay açığa çıkınca herkes Mehin’den şüphelenirdi. Ben şüphe dolu tüm bakışlardan uzaktım.

Babam öldükten sonra suskunluğumu kırdım; hem de haykırarak. Her zamanki rolümden yorulmuştum. Her şeyi herkesin, bütün dünyanın bilmesini istiyordum. Annemin ya da başka birinin suç ortağı olmak istemiyordum. O yüzden haykırmaya başladım. Babam ölmüştü. Bir çocuk gibi, yapayalnız ölmüştü. Bu beni incitiyordu. Annem de cevabını bağırarak verdi. Şehla’yla Mehin annemi savundular. Delirmişsin, sesini kes dediler. Ama ben yine de bağıırıyordum. Babam bir çocuk gibi ölmüştü. Baş yataktan aşağı sarkmıştı. Mehin yanağımdan öpüp yalvararak beni bodrum kattan uzaklaştırmak zorunda kaldı. Hayatımda

babama öldüğü günkü kadar yakın olmamıştım. Şehla, “Babamızın zorbalıklarını, bize ettiği zulümleri hatırlarsan rahatlarsın,” diyordu. Ama ben bağıırıyordum. Zorbaysa neden zorbalar gibi ölmedi? Annem de bana bağıırıyordu. O sabah her şeyden ümidimi kestim. Annemle aramızda hiçbir gerçeğin paylaşılamayacağını anladım.

Babamın evinden Emir’in evine geldiğimde sandık rolüm işlevini kaybetti. Sessizliğim Emir’in canını sıkıyordu. Her şey hakkında konuşmamı istiyordu; günlük yaşamdan, mahalledeki olaylardan, Şehla’dan, Mehin’den. Yeni hayatımızda gizliliğe yer yoktu. Sır uzaklık, soğukluk yaratırdı. Şüphe doğururdu. Bir şey zamanından geç açıklansa kavgaya çıkardı. Emir her şeyden haberi olsun istiyordu. Suskunluğum onu korkutuyordu. Yavaş yavaş çok konuşmaya alıştım. Hatta yıllar sonra, konuşmanın sessizlikten daha iyi bir sığınak olduğunu öğrendim.

Yine de bu kadar yıl geçmesine rağmen, iç konuşmalarım tam olarak dışarıya çıkmadı. Ben hâlâ az konuşan biri sayılırım. “Rahmetliye çekmişsin,” diyor annem, “baban da insana iki çift laf etmezdi.”

İkimiz birden son günlerinde konuşmaya başladığını hatırladık. Hatta çok bile konuşuyordu. Annem sözlerini düzeltti: “İki çift adam akıllı laf.”

Bu gece, “Aman Allah’ım, yine tansiyonum çıkmış,” dediğinde anneme nane çayı demlemedim. Şehla’nın yaptığı gibi ilaç kullanmak isteyip istemediğini de sormadım. Meşguldüm. Temiz olduğu halde buzdolabının kapısını siliyordum. Ocağın eskiden kalma lekelerini çıkarma niyetindeydim. Böyle anlarda yersiz de olsa, alakasız bile görün-

se bir şeyler söylemem gerektiğini biliyordum.

Suskunluğum sıcak havada giyilen yün kazak gibi canımı sıkıyordu. Onu çıkarmak istiyordum. Annem sızlanarak ayakkabılarını giyyordu, bense daha kendime seçtiğim rolü adamakıllı yerine getirememiştim. Belki de her şey kendiliğinden yoluna girer diye orada, kapının eşiğinde durdum. Belki biz de bir anne-kız gibi birbirimizle vedalaşabilirdik. Bu eski geleneğe acıyı dindiren bir merhem gibi ihtiyaç duyuyordum. Ama annem merdivenlerden aşağı inerek gözden kayboldu, arkasına bile bakmadı.

Annem sadece ağrı çektiğinde sızlanmaz. Telefon çaldığında ya da televizyonun sesi yüksek olduğunda da sızlanır. Üşüdüğünde, dört beş battaniye kendisini ısıtmaya yetmediğinde, Şehla işten dönüp doğrudan odasına çekildiğinde sızlanır. Tuvalete gittiğinde bile sistit olanlar gibi sızlanmayı sürdürür. Annem uykudayken de sızlanır.

Sızlanması yaşlılıktan değil. Babam eve misafir getirip yemek hazırlayın dediğinde de yakınmaları bütün odaları, bahçeyi ve bodrum katı bürüdü.

İşte o an babam, annem sesini kessin diye eline gelen her şeyi duvara fırlatırdı. Ama ses hiçbir zaman kesilmedi. Annem bu sesi otomatik çalışan bir araç gibi hep kendisiyle taşıdı.

Babam yola çıkınca sızlanması azalırdı. Bizim kulaklarsa artık kulak değil, kafamızın iki yanına yapıştırılmış işe yaramaz et parçalarıydı.

Babam yatalak hale gelip eve hapsolunca annemin sızlanmaları da arttı. Sanki bu kez bilerek sızlanıyordu. Sızlanmayla gelen şey gözyaşı değildi; nefretti, dertti, acıydı. Elektrik gibi vücutundan geçip olduğun yerde kanını dondururdu. Ses güçlüydü. Babamın çıkardığı gürültüler,

havuzdaki fiskiyenin sesi, soda şişelerinin şıkırtısı, hatta Mahbup teyzenin kahkahaları; hiçbir ses onu bastıramadı.

Babam bodrum kata sığındı. Ömrünün sonuna kadar da orada kaldı. Annemin sızlanmaları kapılardan, duvarlardan, vücutlarımızdan geçip rüyalarımızda da var olmaya devam etti.

.

İşin kötü yanı babamın kalbinin sağlamlığıydı. Ayaklar yürüyemez halde, beyin doğru sinyaller göndermiyor, kekeliyordu. Duyuları birbirine karışıyordu ama kalp bu karmaşada, bitmiş bir savaşın ortasındaki bir kumandan gibi boşu boşuna bağıırıyordu.

İlk kaybolduğunda, her şey ilk seferinde önemlidir ya, babam da birkaç gün insanların ilgisini çekti. Kayboluş hikâyesini herkese anlattık. Kendisi anlatılanlara herkesten daha fazla güldü. Ama onun ikinci kez kaybolmasına gülecek kimse yoktu. Kendisinden de yaşlı bir adam onu kapıya getirdi, kınayan bir tavırla bize bıraktı. Pantolonu ıslanmıştı. Yol boyu başını alıp gidiyormuş.

Sonraki günlerde ancak yola olan sevgisi onu o alacakaranlık bodrumdan dışarı çıkarıyordu. Şehla evin adresini yazıp cebine koydu. Babam saygın bir centilmen gibi Şehla'ya teşekkür etti.

Sonra o 'çubuğu' ona vermemizi istedi. Çubuk dediği bastondu. Kapıdan geri döndü. O iki camı olan, göze takılan şeyi unuttuğunu söyledi. Mehin gözlüğünü uzattı. Babamın konuşmaları, en önce cevaplamak için herkesin birbiriyle yarıştığı zevkli birer bulmacaydı. Ama bu alışkanlık da bir zaman sonra eskidi. Son günlerinde babamın bütün bulmacaları cevapsız kaldı.

 Mahbup teyzenin çocuğu olmuyordu. Bazen hayatında bir çocuğun olmasına ihtiyaç duyduğunda, bizlerden birini annemden ödünç alırdı. Şehla çocuk olamayacak kadar yetişkindi. Muhtemelen daha önceleri Mahbup teyzenin yanında çocukluk görevini ifa etmişti. Mehin yaramazdı, zapt etmesi zordu. Ben herkesten daha uygundum.

Mahbup teyze evvela beni banyoya sokup bir güzel yıkardı. Vücudumu sert bir şekilde bacakları arasında tutup başımı içerisinde yumuşak bir şeylerin olduğunu unutmuş gibi yıkardı. Bütün gücünü kullanırdı. Üstümü değıştirirdi. Annen pasaklı, derdi. Birkaç saat içinde öyle bir değışirdim ki yeni kimliğime alışamaz, onunla ne yapmam gerektiğini bilemezdim. Teyzemin de istediğı buydu zaten. Daha önceki alışkanlıklarımın yok olmasını istiyordu. İşte o zaman beni istediğı gibi biçimlendirebilirdi. Nasıl yemek yemem gerektiğini, yemekten sonra hangi ses tonuyla teşekkür etmem gerektiğini, kötü kokmamak için nasıl yıkanmam gerektiğini o öğretti bana.

Eğitimim bittikten sonra Mahbup teyzenin izni ile masanın üzerindeki çikolatalardan istediğim kadar alabiliyordim.

Burayı kendi evin bil, derdi.

Bilmek isterdim ama olmuyordu. Orası benim evim değildi. Kadir amca yaşlı bekçiler gibi yarı açık gözleriyle her an beni izliyordu. Gece gündüz durmaksızın nargile içiyordu. Ancak Mahbup teyzenin söylediklerini onaylamak istediğinde, bir de hiç de babacan olmayan bir ifadeyle bana göz kırptığında nargileyi bırakıyordu. Sanki nargile içmeyi bıraksa bütün bunları yapamayacaktı.

Teyzeme köle gibi itaat eden sadece Kadir amca değildi, bunu birçok kişi yapıyordu. Teyzemin laflarına aptalca gülümseyip sebepsizce kafalarını sallıyorlardı.

Mahbup teyze çok becerikliydi; ilaç hazırlamayı, fal bakmayı, dua etmeyi, büyü yapmayı ve tılsım hazırlamayı gayet iyi biliyordu. Yeri geldiğinde oynayıp şarkı söylemesini de bilirdi. Komşular sık sık ziyaretine gelirdi. Hatta annem bile onun yanındayken sızlanma makinesini durdurup genç ve mutlu görünürdü.

Teyzem, Kadir amcayı öyle bir korkuturdu ki, amca göz açıp kapayıncaya kadar ırkını bile değiştirip Kızılderili olurdu. Nargilesini dudaklarından ayırmaz, hatta teyzemin laflarını onaylamak için bile kafasını kaldıramazdı.

Mahbup teyze istediği yere gidebilirdi. Bu, annemin yapamayıp çok özendiği bir nitelikti. Onun seyahatten dönüşüyle babamın yolculuktan dönmesi farklıydı. Babam yolların tozunu da beraberinde getirirdi. Odanın tam ortasında uzanır, göğsüne soğuk su serpip elini ayağını ovuşturmamızı isterdi. Ev ter kokardı. Annem araba bezlerini ve içinde sanki bir köpeğin yemek yediği kirli kapları yıkamak zorundaydı.

Mahbup teyze ise gelirken güzel kokan şeyler getirirdi; tanımadığımız, bilmediğimiz dünyaların kokusunu. Mahbup teyze cesur ve cömertti.

“Mahbup çok yürekli,” diyordu annem. “Mahbup duvarlara tırmanırdı. Mahalledeki oğlan çocukları ondan korkardı. Benim gibi silik değildi.”

Mahbup teyzeyle sinemaya ilk gidişimizde iki filmi aynı anda izledim; birini tam yüzümle, diğeriniyse yüzümün yarısıyla. İkisini de anlamadım. Bizimkilere gördüklerimi anlattığımda Şehla karşıdan izlediğim filmi anladı, annem yan gözle izlediğimi. O günün akşamında Mahbup teyze beni ilk kez eve geri gönderdi.

“Laf taşıyan insanları sevmem.”

Elini kemikli göğsüme koydu: “Bir kadın her şeyi şurada tutmayı öğrenmeli. Anladın mı?”

Anlamıştım.

Emir'e, "Ben buralardan gitmeyeceğim," diyorum.

"Ben gidersem sen de benimle gelmek zorunda kalırsın. Geldikten sonra da seni buradan kurtardığım için elimi öpeceksin."

Sesi giderek yükseliyor, sanki on kişiye karşı konuşuyor.

"Kalmak hiçbir şeyi değiştirmeyecek."

"Biraz yavaş." Çocukları gösteriyorum.

"Burada kalırsan yıpranacaksın. Hiçbirinizin geleceği yok, ne senin ne de çocukların. Anlıyor musun?" diyor sesini alçaltarak.

Fark ediyorum ki, Emir bugün geleceğimizle ilgili bir şeyler yapmak istiyor.

"Ömrünün kalan kısmında gez dolaş. Sana böyle bir olanak sağladığım, dünyayı gezip görme imkânı verdiğim için de Allah'ına şükret."

Emir bana yaklaşıyor. Sır vermek isteyen insanlar gibi daha sakın, daha samimi bir ses tonuyla konuşuyor.

"Senin için söylüyorum. Belki de oraya gittikten sonra benimle yaşamak istemeyeceksin. Ayrılacaksın."

Parmağını şaklatarak devam ediyor: "Yeni bir hayata

başlarsın belki.”

Emir’in ellerine bırakırsanız gelecek bin bir şekle girer.

“Seni burada tutan ne? Hangi bağlar? Şehla mı?”

Emir, Şehla’yla aynı soyadını taşısak da, ana babamız bir olsa da, birbirimize hiç benzemediğimizi bilir.

Şehla güzel bir buruna sahip şişman bir kadın. Simsiyah çekik gözleriyle gerdanı herkesin dikkatini çeker. Herkes Şehla’nın annemize benzediğini düşünür. Bense zayıfım. Babamdan aldığım burun her zaman sohbet konusu. Estetik yaptırsam daha mı iyi olur? Günün birinde param olursa yaptırırım tabii. Ama sıra ona gelene kadar, o parayla yapılacak binlerce şey var.

“Estetik yatırmadan önce kendine birkaç elbise alıp şu Sasaniler döneminden kalma kıyafetlerinden kurtulman lazım,” diyor herkesin akıl hocası Şehla.

“Bak işte, tam da böyle davrandığın için sana kutup ayısı diyorum. Sen değişmekten korkuyorsun. Hareket etmekten korkuyorsun. İstifini bozmamayı seviyorsun. Dünyanın sonsuza kadar olduğu gibi kalacağını sanıyorsun. Hem şu anki hali iyi mi yani dünyanın? Kafanı kendi kınına öyle bir sokmuşsun ki, başka türlü yaşamak aklının ucundan bile geçmiyor. Senin bu yaşadığın yaşamak değil,” diyor Emir.

Emir daha farklı bir yaşama iman ettiği zaman ben ne-redeymişim acaba?

“Mehin annenizin gözbebeği olmasına rağmen çekip gitti. Ama sen...”

Annesine bağlı tiplerden değilim, Emir bunun farkında. Onu günlerce görmemeye aldırmadan yaşayabilirim.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Buna rağmen onu her zaman düşünürüm. Emir bilmiyor, ama ben annemi düşünmeyi durduramıyorum. Emir annemin benim için bir sır olduğunu bilmiyor.

“Bana vitaminden bahset,” diyorum anneme.

Annemin yediği portakal ekşi. Dudaklarını büzüştürüp şaşkınlıkla soruyor:

“Portakaldaki vitaminden mi?”

“Hayır, babamın vitamininden.”

Onu hazırlıksız yakalamıştım. Bitten, pireden, kepekten, bin çeşit çaresiz dertten konuşmasını istemediğimi iyi bilir; uzak yoldan getirdikleri sudan, soğuk gecelerden, bin bir eziyetle yaktıkları ocaktan da bahsedilmesini istemem. Kirli hamamlara, tozlu topraklı mahallelere ve caddeden arada bir geçen arabalara ilgi duymadığımı da bilir.

“Allah iyiliğini versin. Ben öğlen ne yediğimi hatırlayamıyorum, sen ise ölenleri mezardan çekip çıkarmamı istiyorsun.”

Benim içimdeki mezar daha kapanmadı, diyesim geliyor. Üstüne toprak atmadım. Ölenler açık gözleriyle orada öylece uzanıyorlar.

Annem konuşmalı. Yoksa o gece neden aşağı inmediğini, neden ölümler gibi açık gözlerle saatlerce karanlıkta uzanıp kaldığını anlayamam.

“Ben sadece ruj sürebilmek için Cafer’le evlendim,” derdi Mahbup teyze.

Cafer ilk kocasıydı.

“Evlenmezsen ruj süremezsin diyorlardı.”

Annemse babamla neden evlendiğini bilmiyor.

“Bir gün beni babana verdiler. Onun ikinci babam ol-

duğunu sanmıştım. Bu kez de onun kızı olmam gerekiyor herhalde, diye düşünmüştüm. Birisi yandan dürtüp, ‘baban değil, kocan o,’ dedi. İşte o günden beri, birisi yandan dürtse önemli bir şey olacağını anlarım.”

“Evlendiğimiz gün sana yolun ortasında bir taş değil, bir yol arkadaşı aradığımı söylemiştim,” diyor Emir.

Emir’in bana yoldan bahsettiğini hatırlamıyorum.

“Yardıma, teşvike, arkadaşla ihtiyacım var. Yoksa her taraf insanın hevesini öldürüp enerjisini tüketen insanlarla dolu.”

Elimden tutarak ayağa kaldırıyor:

“Şu göbeği neden eritmiyorsun bakayım? Seni orada yeni halinle görmek isterim.”

Belimden tutup hayalî bir müzikle dans etmeye, beni de kendisiyle birlikte bir o tarafa bir bu tarafa sürüklemeye başlıyor.

“Dünyayı dolaşmak ruhumuzu canlandırır. Yeni insanlarla tanışırız. Yeni arkadaşlar buluruz, kendimiz de değişiriz.”

Dansın ortasında ‘nasıl değişiriz’ diye sormak mümkün olmuyor. Hem, neden değişmeliyiz ki? Emir yavaşça beni döndürüyor. Nasıl da şefkatli. Sesi incelmiş. Gözlerini kapatıyor. Ben bunu yapamıyorum. Birimizin gözleri açık olmalı, yoksa kanepelere, çocukların ayakaltında dolaşan oyuncaklarına takılabiliriz. Gözlerini kapayıp alınyazısını değiştirebildiği, kendini daha iyi bir yerde hissedebildiği için onu kıskanıyorum.

“Affedersin, fark etmedim,” diyorum.

Ayağına basmışım.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Emir'in ömrünün yarısını geçirdiği büyük binayı ve içinde yaşayan insanları bilirim. Onların alışkanlıklarına aşinayım. Kimin kaç çocuğu olduğunu, kimin çocuğu olmadığını, sorunun kadından mı erkekten mi kaynaklandığını bilirim. Kimin Türk, kimin İsfahanlı, kimin cömert, kimin cimri, kimin saf, kimin kurnaz olduğunu bilirim.

Emir bir hikâye anlatınca kimin hikâyesini anlattığını hemen anlarım. Fıkra anlatır, fıkrayı kimden duyduğunu ve kimin fıkraya daha çok güldüğünü hemen anlarım.

Emir insanların kılığına girer. Ben de yavaş yavaş ardından giderim. Bugün Hüseyini'nin kılığına girmiş. Benim için yeni bir hikâyesi var.

"Hüseyini'nin karısı onu aldatıyor."

"Menije mi?" Kesmeşeker boğazıma kaçıyor, "İnanmıyorum."

"Kendisi inanıyorsa sen kimsin ki inanmayasın."

"Öyle şey olmaz. Uyduruyor."

"Ben de öyle dedim. Ne dedi biliyor musun?"

Işığı kapatıyor.

"Tamam, söyle."

"Koca adam kıpkırmızı kesildi, 'keşke ben kuruyor ol-

sam,' dedi." Emir bana döndü. "Sence Hüseyini'nin neyi eksik?"

"Nasıl yani?"

"Hani siz kadınlar birbirinizi iyi tanırırsınız. İki ay parçası gibi kız, o kadar güzel bir ev... Yazık, Hüseyini de tüm hayatını evine, ailesine adanmış. Aptal karısıysa..."

Başım dönüyor, bir şey diyemiyorum.

"Her sabah yaptığı ilk iş ne biliyor musun? Gelir gelmez telefonu alıp bir numara çeviriyor. Bugüne kadar hep bir ofisi ya da ona benzer bir yeri aradığını sanıyordum. Art arda bunu birkaç kez yapıyor. Neden her aramadan sonra oturup bir sigara yaktığını daha bugün anladım."

"Eeee?"

"Eeesi, yazık yani, adam evini arıyormuş, meğerse telefon meşgul."

"Sorun bu mu yani?"

"Bu, yetmez mi?"

"Ama telefonun meşgul olması kanıt sayılmaz." Menije'yi düşünüyorum; her zaman sessiz ve depresyonda.

"Hüseyini karısının onu aldattığından aşağı yukarı emin."

Emir her gün yüzlerce kez ona ihanet ettiğimin farkında değil; pantolonunu öylesine çıkarıp odanın ortasına attığında, başkaları varken onlarla ilgilenip beni unuttuğunda, yiyip doyduktan sonra bizi beklemediğini anladığında, beni kendi bahtsızlığının sebebi gördüğünde, başka kadınları benim yanımda övdüğünde, tek başına her şeyden zevk duyabildiğinde, beni yalnız bıraktığında ona ihanet ediyorum. Bazen suçluluk duyuyor, tövbe ediyorum. Ona geri

dönüp parmaklarımla saçlarına dokunuyorum. Boynunu, parmaklarım başının arkasına kadar insin diye eğiyor: “Neyin var?”

Dayanamayıp bağıriyorum: “Buyur! Sevgini gösteriyorsun neyin var diyor, göstermiyorsun yine neyin var diyor.”

Anlamıyor, her gün yüzlerce kez ona ihanet ediyorum. Her gün yüzlerce kez bu hayattan dışarı çıkıyorum. Evinden hiçbir zaman uzaklaşmamış bir kadının korkusuyla, yavaş yavaş, sessiz, usul usul, korkudan ölecekmiş gibi, Emir’in hayal bile edemeyeceği yerlere gidiyorum. Sonra tövbe etmiş bir kadının pişmanlığıyla, gecenin karanlığında eve, Emir’in yanına geri dönüyorum.

Şahin arka bahçede tutsak. Sadece, sevse de sevmese de pantolonunu giymek zorunda olduğunu anladığı zaman içeri girebilir.

İki saat geçmesine rağmen Şahin bir şehzade olmadığı, bir sürü problemi, sıkıntısı olan bir ailenin çocuğu olduğunu anlamamış.

Emir kafasını arka bahçeye bakan pencereye dayıyor: “Peki, ben her sabah erkenden kalkıp o pis mekâna gitmek istiyor muyum? Bir sürü geri zekâlıdan sırf patrondur diye laf işitmek istiyor muyum?”

Emir yine bu hayatta neleri sevmediğini hatırlamış. Şahin’in ise içeri girip yemeğini yiyebilmesi için Emir’in söylediklerini başıyla onaylaması yeterli. Ama o olduğu yerden bağırmaya başlıyor: “Ben o pantolonu giymeyeceğim.”

Emir pantolonu ona doğru uzatıyor:

“Yırtık mı? Eski mi?”

“Rengini beğenmiyorum,” diyor Şahin.

Şadi başka bir pantolon getiriyor.

“Sevmiyorum,” diye bağırıyor Şahin.

Emir eliyle kendi kafasına vuruyor: “Eyvahlar olsun, eyvahlar olsun!”

Şahin ayakkabılarıyla, gömleğiyle, saatiyle, saç modeliyle problem yaşıyor.

Şadi diğer taraftan bağıyor:

“Yeter artık, sevmiyor işte. Niye zorluyorsun. Bırak, sevmiyor.”

Emir arka bahçeye çıkıyor. Şahin’in omuzlarından tutarak yukarı doğru kaldırıyor. “Bırak onu,” diyorum kısık bir ses tonuyla.

Şadi bağıyor: “Bırak!”

Emir, Şahin’i bırakıp masaya dönüyor. Yemek buz gibi, kimse yemek istemiyor.

 Şadi'ye bakıyorum. Otoparkta değil. Depoların da olduğu dar geçide giriyorum. En arkadaki deponun kapısına dayanmış, karanlıkta çok zor fark ediliyor.

“Burada ne bok yiyorsun?”

Bağırarak söylemişim. Parmağını dudaklarının üzerine koyuyor.

“Şşşş, yavaş, yoksa Ayda gelip bulur beni.”

Bağırarak oradan çıkmasını söylüyorum.

“Çabuk, dışarı!”

Gözleri büyümüş, biraz daha arkaya kayarak deponun kapısına yapışıyor. Dışarıyı göstererek çıkmasını istiyorum. Sesim dar koridorun duvarlarında yankılanıyor. Şadi'nin dudakları büzüşmüş, gözlerini benden alamıyor. Koca bir dev gibi yolunu kestiğimin farkında değilim. Dışarı çıkamıyorum.

Şadi saklanmayı, kanepelerin altına girmeyi seviyor. Yatak arkasına kıvrılıp kalmaktan, yüklüğün içine saklanmaktan zevk alıyor. Taşındığımız gün eşyaların arasında kayboldu. Seslendim:

“Nereye saklandın?”

Henüz evin köşe bucağını iyi bilmiyordu. “Ben de bil-

miyorum nereye saklandığımı,” diye yanıtladı beni.

Depodan çıkmasını istedim. Böyle yerlere alışmadan kaçıp gitsin; bodrum katlarının kokusu zihnine kazınmadan dışarı çıksın. Ona yaklaşıyorum. Omuzlarından tutuyorum. Neden konuşmuyor? Onunla değil miyim?

Dilini yutmuş. Boğuk bir ses çıkıyor boğazından. Gözlerinde korku var. Sessizce ağlamayı iyi bilirim. Sessizce ağlamak, bulunduğu yere saplanıp kalmak anlamına gelir. Çömelip kafamı ellerimin arasına alıyorum. Kızımın bana benzemesini istemiyorum, anneme ya da Şehla’ya benzemesi ihtimalinden nefret ediyorum. Hiçbir zaman kızım ile aramda benzerlikler bulmaya çalışmadım. Onları her zaman başkaları bulup bana sundu. Şadi’nin benim gördüklerimi görmesini, yaptıklarını yapmasını istemiyorum.

Ben hep korktum; karanlıktan, bodrum katlardan, gölgelerden, Kadir amcadan, hatta annem ve Mahbup teyzemden. Giderek kendimden bile saklanır oldum ve bir gün, kendime kim olduğumu sormak zorunda kaldım. Ben kaybolma duygusuyla büyüdüm; derin bir şaşkınlık hissiyle, bulunma umudumu bile yitirerek. Ama Şadi’yi korkutan şeyler nelerdi?

Sessizce yanımdan süzülüp geçiyor. Hareket edemiyorum. Yukarı çıktığımızda Şadi, kafamda iki koca boynuzla ve ağzımda yabandomuzu dişleriyle temsil edildiğim bir resmimi çizecek. Ona her bağırdığımda bu resmi çizip görebileceğim bir yere koyar. Bir anlığına, öğlen vakti neden orada oturduğumu unutuyorum.

Çıplak ayaklarımın altı ürperiyor, sanki terliğimim içine bir böcek girmiş gibi. Yerimden fırlıyorum. Şadi ya-

nımda ve terliğin deliğinden ayak parmaklarıma dokunuyor. Elini dudaklarıma yaklaştırıp öpüyorum. Bana sarılıp ağlıyor. Ayda koridorun girişinde, bizim deponun önünden sesleniyor:

“Şadi Hanım! Sonunda buldum seni.”

Klima serinliğini sevmem, çünkü Emir yazın sıcağında güneş altında çalışmak zorunda. Öğle uykusuna dalmıyorum, çünkü Emir'in böyle bir fırsatı yok. Dostlarımla buluşmuyorum, çünkü Emir buluşmıyor. Emir bir köledir, işgücünü daha şimdiden önümüzdeki yirmi yıl için satmış bir köle. Emir önümüzdeki yirmi yıl bankaya borçlu kalacak. Banka onun işgücünü satın almış. Olamaz, Emir'in ensesi güneşin sıcağında yanarken, benim cildim iyi beslenmekten parlamamalı. Bu insaflı değil. Emir adalet arıyor ama aradığı adaleti hiçbir yerde bulamıyor. Çocuklar yaramazlık yapıyor. Emir'e göre o bize, bu hayata zincirlenmiş. Ne zamana kadar? Ölünceye kadar.

Emir para kazanıyor, biz harcıyoruz. Biz tüketiciyiz.

"Gidip çalışacağım. Daha önce çalıştım. Yine yapabiliyim," diyorum.

"Sen çocuklarını doğru düzgün yetiştirsen yeter," diyor.

Şahin Şadi'ye vuruyor. Şadi ise ona tükürüyor.

"Hadi buyur."

"Tek kurtuluşum çekip gitmek," diyor Emir.

"Oraya gitsen bile, yine köle olacaksın."

Savaş borusunu çaldım.

Uzandığı yerden doğruluyor. “Nedenini söyler misin?”

“Çünkü köle dođmuşsun. Baban kimdi?”

Bağırdığına göre sorumu yanlış anlamış olmalı:

“Benim babam şerefli bir işçiydi. Ama senin baban...”

Babamı tartışmanın içine çekmek istiyor. Lafını bölüyorum: “Tamam, işçi miydi, köle miydi?”

Ama o hiçbir şey söylemiyor. Aradığını bulmuş çünkü:

Benim babam!

Sabırımın taşma noktasına gelmesini bekliyorum. Emir de kene gibi yapışmış, beni o noktaya getirmeden vazgeçmeyecek. Dayanamıyorum, sinirim tepeme çıkıyor.

“Benim babam en azından başımızı öne eğmedi,” diyorum.

İkinci darbenin daha etkili olması için birkaç saniye susuyorum. “Hatırlıyor musun, ‘babam her okula geldiğinde utancımından yerin dibine girerdim,’ diyordun.”

Samimi itiraflarını böyle merhametsizce kullanabildiğime inanamıyor. Ama farkında değil; onun bakımsız babasını, geniş omuzlu, iyi giyimli, yakışıklı babama yüz kere tercih ederim. Bu bir gerçek, ama artık çok geç. Artık hepsi ölü, birini diğerine tercih edemeyiz. Kafasını sallıyor. Böyle naif itiraflarda bulunduğu için kendine küfür ettiğini biliyorum. Öyle bir şey söyledim ki, içtenliği aptallık gibi görünmeye başladı.

“Senin baban ancak bir şeyde başarılıydı, o da onun bunun karısını baştan çıkarmak,” diyor.

Boynu kıpkırmızı olmuş.

“Dünyanın en heyecanlı filmleri bu tür konular hakkında yapılır,” diyorum.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Yeterince saçmaladığımın farkındayım. Muharebe aracı çalışmaya başladı. Böyle zamanlarda kendini paralasan bile faydası yok. Kavga hızla ilerliyor, hiçbir mantıkla da onu durduramıyorsun. Bir o konuşuyor, bir ben. İnanmadığın şeyi savunmak hiç zevkli değil. Emir ise bu yükü benim omuzlarıma yüklemiş. Onu sevmiyorum, şu an çirkin ucube rolünü oynamamın sebebi o. Öyleyse neden biraz daha çirkinleşmeyeyim? Emir coşmuş ve vazgeçmiyor. Kendi lafları onu daha da heyecanlandırıyor. Öyle bir noktadayız ki artık ben de bağıryorum.

Yıllar içinde, bir kez bağırmanın iki üç saatlik yalvarmaya denk olduğunu anladım. Bağırış yıldırıma benzer, her şeyi yakıp yok eder. Yıllar sonra anladım ki, insanlar bazen kendilerine bağırılmasına ihtiyaç duyuyorlar. Etraftaki fazla, zararlı sesleri kesmek, yok etmek, tam karşılarında oturan kişiyi fark ettirmek için onlara yüksek ses lazım. Bağıryorum; net, yüksek bir ses tonuyla. Emir'in 'kadın yalanı' dediği gözyaşı ve sızlanma olmadan bağıryorum. Cıvıvıyien'in kapının arkasına kadar geldiğinin farkındayım. Haşimi Hanım beline kadar pencereden sarkıp arka bahçeye doğru uzanmış.

"Sus!" diyor Emir.

Susmuyorum. Aksine, ses daha iyi yayılsın diye ayağa bile kalkıyorum. Evimizin küçük olmasına seviniyorum. O benim bağırtılarımdan hiçbir yere kaçamaz.

"Boşayacağım seni," diyor kısık bir sesle.

Tabancasındaki son mermiyi soğukkanlılıkla kafama sıkıyor.

Benim ölmem gerekiyor. Uzanıp ölmem gerekiyor. Uzanıyorum ama ölmüyorum.

Rüyalarımnda gördüğüm bodrum katın pencereleri yok, ama babamın yaşadığı bodrum katın penceresi vardı; dört küçük pencere. Mahbup teyzenin bodrum katında ise bahçeden de görünen bir pencere vardı. Bizim bodrum kat hem büyüktü hem de eski eşyalarla, petrol varilleri ve turşu kavanozlarıyla doluydu. Merdivenlerden inince ilk önce köşedeki leğeni ve üzerinde lavaş dolu poşetler olan ikiz sandıkları görürdünüz. Basık tavanlı bir yerdi. Ne zaman geçmişe bir yolculuk yapsam, hep aynı mekâna geliyorum; dolambaçlı geçitlerle Mahbup teyzenin bodrum katına bağlanan bu bodruma.

Kamyon kazasından sonra, babam sermayesinin geri kalanıyla bir taksi aldı ve emekli oldu. Babam evi iyi bilmiyordu, yatalak olduktan sonra da evi idare edemedi. Ev onun getirdiği gölgelerle doldu. Gölgeler, Kadir amca bahçedeki büyük gül dallarını kestiğinde duvarda canlanıp kalan gölgelere benziyordu. Onların sessiz hareketlerine bakıp kaldım.

Birinin bulanık gölgesi duvarda yürüyordu. Ondan biraz farklı olan başka bir gölge de, bir görünüp bir kayboluyordu. Sonra büyüdüler. Birbirlerine yaklaştılar. Uzun olan

gölgenin kafası yoktu.

Dünya uykudaydı. Gölgeler duvarda dans ediyordu. Onları hayaletlerle karıştırıyordum. Kafamı yorganın altına soktum, sonra da yorganı yavaşça kenara ittim. Oradan onlara baktım. Sessizlik korkunçtu ama bağırmaya cesaretim yoktu. Yorganı kenarını ısırdım, gözlerimi duvardan alamadım.

Büyük olan gölge, gökyüzünü aniden saran kara bulutlar gibi, ilk gölgeyi vücuduyla kapattı. Sonra arkaya doğru gitti ve küçük olan gölge ona yaklaştı. Bu kez gölgenin kafası vardı. Küçük olan gölge, tepesinde bir kafa bitmiş koca göbekli bir adama benziyordu. Gölgeler kıpırdadılar. Şimdi birbirine kenetlenmiş gölgeler yığınının bir kol dışarı uzanmıştı. Gölgeler uzadılar. Yarısı duvarın üstünde görünmez oldu. Sonra birdenbire, gölgeler siyah bir perde gibi duvardan döküldü. Ansızın ortadan kaybolan bir tepe gibi, görünüp giden bir sanrı gibi yok oldular.

Gölgeler kimin olursa olsun, şimdi bana aitler. Sahipleri gölgelerinin varlığından habersizdiler. Farkında değillerdi, gölgelerini duvar başından toplayıp hapsettim. Onları gittiğim her yere götürdüm. Bazen zamandan ve mekândan bağımsız olarak onların oyunlarına bulaşıyorum; ama bu kez, her şeyi karartan korku ve dehşet hissi olmadan. Zihnimde her şey apaydın, gecenin sessizliğiye derin ve asude. Gölgelerin birbiriyle bağı narin ve değişken, doğal bir körpeğe sahipler. Bazen onlardan bıkiyorum, sahiplerine geri vermek istiyorum ama bu artık olacak iş değil. Artık gerçek sahiplerini tanımıyorum.

 Emir sarışın bir kadına âşık olmuş. Onu benimle 'kardeşim' diye tanıştırıyor. Kadın zayıf ve uzun, belki de Kanadalı. Elini bana doğru uzatıp gülümsüyor. Kanadalı mı, İranlı mı olduğunu anlamak zor. Ama yabancı. Kardeşi olamaz.

Bağırmak istiyorum ama Emir bana bakmıyor. Kadına doğru dönmüş. Hiç kimse kardeşine böyle bakamaz. Yavaş yavaş emin oluyorum.

Gözkapaklarımı çok sert sıkıyorum. Cildim çekiliyor.

Kendi kendime 'artık bitti' diyorum. Bütün üzüntülerden daha farklı bir üzüntü hissediyorum. Kendi ağlamamı duyuyorum, ağlamam anneminkine benziyor.

Teni tenime değişiyor. Gözlerim kapalı ama uyku da değilim. Neredeyse sabah olmuş. Emir yatağıma gelmiş. Kolumu vücuduna sarıp başımı boynuna dayıyorum. Sessizce, konuşmadan barışmak dünyanın en güzel barışması. Emir yine yanımda. Onu kimden geri aldığımın farkında değil.

Mahbup teyze beni ikinci kez geri gönderdiğinde siddik kokuyordum. Gece yatağımı ıslatmıştım. Mahbup teyzeyle benimle eskisi kadar ilgilenmiyordu. Annem bodrum kata gidip onu orada beklememi söyledi. Kendi evime döndüğüm için mutluydum. Mahbup teyzenin evini sevmiyordum. Kadir amcanın göz kırpmaları beni korkutuyordu. Rüyalarımda, ağızlarında koca ağaç parçaları taşıyan çekirgeler bana doğru geliyordu.

Kadir amca üç farklı durumda dudaklarını nargilenin çubuğundan ayırıyordu; Mahbup teyzeye yalakalık yapmaya karar verdiğinde, bana göz kırptığında ve ona çay getirmemi istediğinde. Çayı önüne koyduğumda bileğimden tutup ağzındaki dumanı yüzüme üflüyordu.

“Amcayı sevmiyor musun?”

“Seviyorum.”

Göz kırpıyordu.

“O zaman neden kaçıyorsun?”

“Kaçmıyorum.”

Bir adım geri çekiliyordum.

Annem musluğu açıp, “Soyun,” dedi. Bir yandan sızlanıyor bir yandan küfrediyordu. Kime küfrettiğini bilmesem

de, cümlelerin tonuna göre her küfrün kime yöneltildiğini çıkarabiliyordum. Soğuk su hortumunu bacaklarıma tuttu. Cildim tavuk derisi gibi diken diken oldu. Titriyordum. Küfür babamaydı. Sonra sıra kendi anne babasına geldi. Mahbup teyze de küfürlerden payını aldı.

“Çömel, çabuk ol.”

Bana ettiği küfür sırtıma vurduğu yumrukla birleşti. Soğuk suyun altında bir kurbağa gibi zıplamaya başladım. Vücudum soğuktan elektrik çarpmışçasına titriyordu. Ağladım. Annem vücudumu morartmıştı.

“Beceriksiz, kör olasıca!”

Kadir amcadan korktuğumu söylemedim. Onu Mahbup teyzenin çantasını karıştırırken görmüştüm. Nargile çubuğunu boğazının altına çekerek, laf yetiştirirsem Mahbup teyzenin onun boğazını keseceğini ima etmişti.

Mahbup teyzeyi onu döverken görmüştüm. Sinirden kendi kafasını duvara vurup sonra saldırıyordu. Kadir amcanın eski, beyaz gömleğinin parçaları, ölmüş güvercinlerin tüyleri gibi havada uçuşuyordu.

Annemin küfür ettiği insanlar bitmişti. Şimdi de kapıya bacaya, yere göğe küfür yağıdırıyordu. Beni eski bir çarşafa sarıp dışarı çıktı, ben ise bir dünya korku ve ıstırapla kendi içime kapanıp kalakaldım.

Cuma, bayat ekmek alan, sepet satan eskicilerin sesi demek. Cuma, kamyonet hoparlöründen ‘kesmece karpuz’ diye bağırان satıcının sesi demek. Cuma, televizyonun yüksek sesi, Emir’in bitmek bilmez esnemeleri demek. Cuma, musluğun lastiğini değiştirmek, klozet sifonunu tamir etmek; Cuma, kavgalarla dolu uzun akşamlar demek.

Odanın tavanı sanki süzgeç. Müzik kireçten, kerpiçten, demirden süzölüp aşağı dökölüyor. Haşimi Bey’in kızı dans ediyor; ayaklarını hızlı hızlı yere vurmasından belli. Emir tavana sanki bütün bir orkestrayı orada görecekmış gibi bakıyor.

“Anne, beni mi daha çok seviyorsun, sebzeleri mi?” diye soruyor Şadi.

“Seni,” diyorum.

“Kasetçaları bugün almışlar, en üst model,” diyor Şahin.

“Haşimi’ye yazık. Adamın ayak parmaklarının arasından su toplayan kabarcıklar balon gibi patlıyor, bunlarsa gidip son model kasetçalar almışlar.”

Emir yeni bir alışkanlık edinmiş; insanların hayatındaki tezatları bulma alışkanlığı.

“Kirada otururlar ama her yere de taksiyle giderler.

Hem para için kavga ederler hem de parfümlerinin kokusu merdivenlerden eksilmez.”

“Anne, beni mi, karıncaları mı?”

“Seni.”

Kasetçaların sesi yükseliyor. Artık ses sadece tavandan değil, bütün evden geliyor. Duvarlar yabancı bir müziğin hızlı temposuyla dövülüyor.

“Öldürseler de köylüyüz. Hepimizde aynı köylü zihniyeti var. Her birimizi dört duvarın arasında tutsalar da sadece bedenlerimiz içeride, küfürlerimizi pencerelerden dışarı fırlatıyoruz. Pencerelerden, bütün bacalardan birbirimizin kavgalarını duyuyoruz.”

“Baba, beni mi seviyorsun, şekeri mi?”

“Şekeri. Kimin telefonunun çaldığını hemen anlıyoruz. Kim öğlene kadar uyuyor, kim gece yarılarında kadar uyanık hep biliyoruz.”

“Baba, beni mi, noktayı mı?”

“Noktayı, kelimeyi, satırı ve cümleyi.”

Şahin sessizce dışarı çıkıyor.

“Beni mi seviyorsun, Ayda’yı mı?”

“Ayda’yı. Pilin bitmedi mi daha?”

“Beni mi seviyorsun, Ayda’nın annesini mi?”

“Tabii ki de Ayda’nın annesini.”

Ayda’nın annesi kapıda beliriyor. “İyi insan lafının üstüne gelirmiş,” diyor Emir kısık sesle.

“Zahmet olmazsa iki tane soğan alabilir miyim senden?”

Birkaç tane soğan verip kapıyı kapatıyorum.

“Buyur! Bütün boynu altın takılarla dolu, makyajı-

nı yapmış, her gün de zahmet olmazsa birkaç tane soğan, patates, bir kâse yağ diye kapıya dayanıyor.”

Şadi bahçeye çıkıyor. Otoparkın önüne bir Çingene çalgıcı gelmiş. Çocuklar bahçeye toplanmış, paralarını ona doğru uzatıyorlar. Çingene paraları alıp Guguş’tan bir şarkı söylüyor. Sonra aslan kükremesini, ardından itfaiye ve polis arabasının siren seslerini taklit ediyor. Çingenenin saçları uzun; üstünde eski, büyük beden bir mont var. Şarkılarıysa hep kısa.

“Paranız kadar.”

Çocuklar onu alkışlayıp gülüyorlar. Bahçeye bir kâğıt para fırlatılıyor. Üst kattan bir hanım, Çingenenin bir Benderi dansı icra etmesini istiyor.

“Senle diğerlerinin farkı; onlar zevk için para ödüyorlar, sen parasız zevk alıyorsun. Sıkılmadın mı daha?” diyor.

Cam kenarından çekiliyorum. Nereye gideyim, nereye gitmeyeyim? Başboş dolaşmaya da imkân yok. Cam kenarında durmasam gidecek sadece iki yerim var; oturma odası ve mutfak. Arka bahçe desen evin diğer ucunda, yüksek duvarlarını görünce dünyanın sonuna varmışım gibi bir his uyanıyor içimde.

“Sıkıldım. Şimdi buyur,” diyorum.

Bunu çok geç söyledim.

“Neyden sıkıldın?” diyor Emir.

“Her şeyden, bu hayattan.”

Hislerime kulak verdikçe sıkıntımı daha çok fark ediyorum. Gam bir balon gibi kalbimde büyüyor. Gözlerim yaşla dolu.

“Bu evden, bu Cumalardan.”

“Diyorum zaten, bizim buralardan gitmemiz gerek.”

‘Senden,’ diyesim geliyor.

Söylemiyorum. Bunu söylemek her şeyi karıştırır.

Ağzımdan çıkmayan kelime, beynimin duvarlarına vura-
rak cınlıyor, ‘Senden, senden, senden...’

“Şimdi benim lafıma geldin.”

Hangi lafına geldiğimi bilemiyorum ama ondan bu ka-
dar çok bıkıp usandığım için içimi bir günah duygusu kap-
lıyor. Şu duyguyu da Allah kahretsin. Nereye gitsem be-
nimle geliyor, bana bir kardeşten daha yakın. Bazen Şehla
ile Mehin yok, ama bu duygu var. Bir an bile benden ayrıl-
maz. Emir’e yaklaşıp başımı göğsüne yaslıyorum. Çok sert.
Başımı biraz daha aşağı kaydırıyorum. Emir saçlarımı ok-
suyor. Sanırım insanlar benim gerçekten ne hissettiğimi
hiçbir zaman anlayamıyor. Ondan bıkmış olma ihtimalim,
Emir’in aklının ucundan bile geçmiyor.

Emir sıkılınca dev adımlarıyla ağır ağır odada yürüyor. Kapıları gürültü yaparak açıp kapatıyor. Banyoda şarkı söylüyor ve hiç beklemediğin anda yüksek sesle Hafız'ın gazellerinden okumaya başlıyor.

Sabahları işe giderken en güzel gömleğini giyip saçlarını tarıyor. Saçlarındaki beyazları yok etmek için benim saç boyamı kullanmak da hoşuna gitmiyor değil.

Aynada kendine gülümsüyor.

Benden sıkıldığı zamanlarda göbeğim ona davulu, ayaklarım deveyi hatırlatıyor. Bazen de balina oluyorum, ama sonunda yine her zamanki kutup ayısına dönüyorum.

Benden sıkıldığı zamanlarda, yanlışlıkla kalabalık bir evde misafirliğe gelmiş bekâr bir adama dönüşüyor. Böyle zamanlarda çocuklar artık zeki değiller ve babalarına çekmemişler. Onlar yersiz sorularla insanı tüketen, ayağa dolaşan mânialar ve her koşulda sadece benim çocuklarım.

Emir kendine özen gösteriyor, daha da fazlasını yapmak istiyor.

“İt gibi çalışıp dilenci gibi dolaşıyorum.”

Her sabah tıraş oluyor. Sanki evden değil de üç yıldızlı bir otelin kapısından çıkıyor. Parfümünün kokusu saatlerce

odada kalıyor.

Babam annemden sıkılınca eve Vitamin'i getirirdi. Vitamin, babamın o kadına verdiği isimdi. Vitamin şarkılar söylüyordu. Uzun gülüşlerinin aksine, canlı bir biçimde parmak şaklatıyordu. Simsiyah, upuzun saçları vardı. Mehin, "Bu kadar çok sivilcesi olmasa aslında güzel kadın," diyordu. Ama babam sivilcelerin ben olduğunu farz edip Vitamin için şiirler okuyordu. Annem bodrum kata sığınyordu. Billur yüzlü anneme kimse, hiçbir zaman şiir okumadı.

Mahbup teyze, "Bir kadın isterse şiiri bulur, gerekirse onu fare deliğinden bile çıkarır," diyor. Kahkahayla gülüp devam ediyor: "Fareleri, ona şiirler okumaya mecbur eder."

Mahbup teyze şiire ihtiyaç duymadığı için, günde yüz kere aynaya bakıp kendini görebiliyordu. Hem de bir şekilde değil, yüz şekilde, yüz yerden bakıyordu kendine; birdenbire kapıdan giren komşunun bakışı, uzaktan geçen yabancının bakışı... Bazen kendine öyle bir bakıyordu ki, sadece içi acıyan bir doktor öyle bakabilirdi. Büyük bir ustalıklarla gözlerinin altındaki şişlikleri indirip, aynı aheste hareketlerle boynundaki kırışıkları yok ederdi.

Annem usanınca evdeki eşyaları bahçeye çıkarıp söylene söylene birkaç gün boyunca her tarafı temizlerdi. Kapıyı bacayı, yeri göğü, her tarafı silerdi. Odaları, bodrum katı, köşe bucak her yanı temizlerdi. Her şeyi on kere yıkardı. Böyle zamanlarda Şehla'dan başka kimseyi bodrum kata bırakmazdı. "Her yer pis. Murdar temizliyorum."

Temizlik bahanesiyle Kadir amcanın ayağını bodrum kattan kesti ve bir daha oraya girmesine müsaade et-

medi. Böylece annem, yavaş yavaş gölgeleri yok etti. Ev hayaletlerden, tanıdıklardan, misafirden, Vitamin'den ve bütün yabancılardan arındı. İş bittikten sonra her yer temiz ve sakindi. Babam yıkanmayı bekleyen ölümler gibi, tek başına, bodrum kattaki yatağında uzanmıştı.

Şehla sıkılınca diyet yapar. Sadece fıstık, badem ve fındık yer. "Bir insanın böyle bir geliri olmasına rağmen sabahdan akşama iki fındıkla yaşaması çok acınası," der annem.

Mehin sıkıldığında tanımadığı bir adamın karısı olup dünyanın öbür ucuna gider.

Ben herkesten daha talihsiz olduğum için, sıkılınca başımı en çok da kendisinden sıkıldığım adamın göbeğine yaslayıp bağırsaklarındaki guruldamaların sesini, aynı anda mutsuzluğumdan da utanç duyarak, dinlemeliyim.

Ancak ölüm, hayatı bir önceki haline döndürebilir. Ansızın kalbim dursa, boylu boyunca mutfağın ortasında düşüp kalsam, Emir ancak o zaman beni görür.

Kaza geçirip yüzümün gözümün deforme olmasını istemiyorum, kansere yakalanıp sararıp solmayı da. Kalp krizi en temiz ölüm şekli. Yerdeyim, yüzüm tavana bakıyor, sütü karıştırmak için kullandığım kaşık da hâlâ elimdedir belki, gözlerim bir noktada donup kalmış. Daha ölmedim, ama Emir bunu bilmiyor.

Babam öldüğünde de biz bilmiyorduk. Yaşadığını sanıyorduk, ama o bodrum katta ölmüştü; tek başına. Babam kadına, fıstığa ve türkülere âşıktı. Ama artık bunları istemiyordu.

“Oğlum, şu kırmızı sulu şeyden bana bir dilim getir.”

Annem ah çekiyordu.

“Oğlum, o kırmızı sulu şeyden getirdin mi? Susadım, çok susadım.”

Kendini helak etse de karpuz ismi aklına gelmiyordu. Mehin dışarı çıkmak istiyordu.

“Bu soğukta, hem de gecenin bu vakti?” dedi Şehla.

Mehin duymazlıktan geldi. Mehin daima imkânsızın

peşinde. Annem bodrumun kapısını bedeniyle kapattı.

“Her yeri leş gibi yapıyor.”

Karpuz yemese de her yeri leş gibi yapacak. “Mahvetmiş üstünü, baksana. Temizleyin hadi.” Tuvalete varıncaya kadar altını ıslatmış. Ayaklarını yerde sürüyerek yürüyor, merdivenleri çıkamıyordu. Anlamıyormuş gibi yapmak gerçeği değiştirmez; o gerçekten ölmeliydi.

Emir’in şimdi doğrudan bana bakması gerekiyor, hem de yıllar önceki dikkatle ve gözlerinde dalgalanan aynı şefkatle. Birazdan sonsuza kadar kaybedeceği kadının göz çevresindeki kırışıklıklara bakmalı, belki az da olsa empati kurabilir. Kaşlarımı görebilir. O fark etmiyor ama aylardır herkes farkında; kaşlarım artık eskisi gibi kemanî değil. Ellerimi tutacak. Söyleyemese bile, içinden bu ellerin onu heyecanlandıran eller olduğunu düşünecek.

“Hey, aklın nerede? Süt taşı.”

Umutsuzlukla diriliyorum. Kendime acıyarak sütü karıştırmaya başlıyorum. Kaşık elimde, üzüntüyle dönüp ona bakıyorum. Eğilmiş, serçe parmağını muayene ediyor. Parmağı kuru bir kemiğe benziyor. Düşünüyorum, bir insana “hey” diye seslenebilen bir adam neden ölmesin? Ölüm onu kesinlikle aziz kılar; babamı kıldığı gibi. Mehin babamı müstakbel kocasına öyle bir anlattı ki, sanki babamı değil de Sefiller’deki Jean Valjean’ı anlatıyor; şerefli, dürüst bir insan. Annem de onun için sadaka dağıttı.

Mezar başında saçımı başımı yolup ağlıyorum: “Emir geri dön. Kurban olurum geri dön.”

Kadınlar omuzlarımdan tutup şerbet içirmeye çalışıyorlar. Ben ağıt yakıyorum: “Emir geri dön. Çocuklarla ne

yapacağım, Emir?”

Kadınlar ellerimi sıkı sıkı tutmuşlar. Aslında on sene evvelki Emir’in geri dönmesini istediğimin farkında değiller; gözlerine her baktığımda ‘Allah’ım, bir göz ancak bu kadar güzel olabilir,’ dediğim Emir’in.

“Neden bana öyle deli deli bakıyorsun?” diye soruyor Emir.

Camdan dışarıyı izliyorum. Emir'e sesleniyorum: "Çabuk ol."

Emir isteksizce cama yaklaşıyor. Birlikte, her öğleden sonra tek başına def çalan yalnız adamı gözetliyoruz. Şimdi de kapının kilidiyle uğraşıyor.

"Bu kadar zayıf olduğunu düşünmüyordum. Biraz da aksi birine benziyor," diyor Emir.

"Bence aksi değil, hassas," diyorum. Üstelik güçlü birine benziyor demek geliyor içimden ama lafı zamanında yutuyorum. İki güzelliği aynı anda dile getirmek abartıya kaçmak demek ve benim tarafından abartılan her şey Emir'e dokunabilir. Mutfağa gidiyorum.

İnsanları gözetlemek, Emir'e göre kötü bir alışkanlık. Onun karakterine uymuyor. Ama ben bundan keyif alıyorum. Pencereyle kapı deliği de her şeyden daha çok işime yarıyor. Şimdilerde pencereden ayıramayan kişiye Emir. Perdeyi azıcık aralamış, etrafı gözetliyor.

Hızlıca her zamanki hendeğime, perdenin diğer tarafına geçiyorum. Cıvcıvyiyen yüzüne gölge düşürmek için elini altına koyup sokağın sonuna doğru bakıyor.

Giyinip kuşanmasını bilen hoş bir kadın. Emir'in ak-

lından geçenleri tahmin etmek zor değil, yine de zihin okuma yeteneğime her zaman gvenemem. Perdenin ardında, halen dışarıyı izler haldeyken “Bedbaht!” diyor Emir.

“Bedbaht kim? Cıvciv mi, Cıvciviyen mi?”

Cevabı benim için önemli.

“Bedbaht benim, dünyaya řu aralıktan bakan ben.”

Emir uyanır uyanmaz Bakü'den getirdiği kaseti arıyor.

“Sonra bulursun,” diyorum.

“Hayır, şimdi istiyorum.”

“Önce otur kahvaltını yap.”

Emir kahvaltı istemiyor, kaseti istiyor.

“Rüyada mı gördün?”

Susuyor. Aramak için az zamanı kalan insanlar gibi, çekmeceleri hızlı hızlı açıp kapatıyor. Kaseti buluyorum: “Buyur!”

En azından göz ucuyla da olsa, bana teşekkür edercesine bakar diye bekliyorum; ama ben hiç orada değilmişim gibi kasetçaları çalıştırıyor. Kemençe sesi. Yanına oturuyorum. Neyi özlediğini soramam. Emir'in şimdi nerede olduğunu anlamam mümkün değil. Yalnız mı, yanında başka birisi var mı; konserde mi, sokakta mı? Ama nerede olursa olsun, ben yanında değilim. Bulaşıkları gürültü yaparak yıkayasım geliyor. Elektrikler kesilsin ve kasetçalar sussun istiyorum. Sır, minik bir canlı gibi evimize girmiş. Ben onu tanımıyorum. Hatta saçını bile okşayamıyorum.

“Geç oldu, işe gitmeyecek misin?” diyorum.

Duymuyor. Kemençe sesi evi doldurmuş. Müzik sadece kuşları değil, gökleri bile yere indirmiş.

Bağırıyorum: “Geç kaldın!”

Masadan yarı aç kovulmuş bir çocuk gibi kasetçaların yanından kalkıyor. Ayakkabılarını giyip bana öyle bir bakış atıyor ki, sanki onun deliler gibi sevdiği kadın olamamak benim suçum.

Yazıyorum:

Sevgili Mehin,

Dün sabah Şadi mektubunu postacıdan alıp mutluluk çığlıkları atarak eve getirdi. Zarfı hangisi açacak diye Şahin'le Şadi arasında kavga bile çıktı. Zarfı kim açarsa üzerindeki pul diğerinin olacak dedim. Şahin hemen geri çekildi. Zarfı Şadi açtı. Emir mektubu hepimiz için okumak istedi.

Mektubu yüksek sesle ve yalan yanlış okumasını sevmiyordum. Bu bir gazete değil, mektup. Hem de sadece bir kişi için yazılmış. Yine hiçbir şey söyleyemedim, ama mektubun tüm tadı kaçtı.

Mehinciğim, mektuplarının bizim evde her zaman küçük çaplı buhranlara sebep olduğunu söylem gerek. Mektup bittikten sonra Emir, "Bak, nasıl berbat bir hayatımız var," diyor. Sözleri, akşamlara has yakınmalardan; uzun bir işgününden sonra eve gelip klimanın karşısında ah çekerek söylüyor bunu. Sabahlara has cümlelerden biri değil bu; çünkü sabahları, henüz dünyanın değişebilme ihtimali var.

Bir tanem, mektubunda herkesin mutlu yaşadığı bir Amerika'dan bahsediyorsun. Herkes istediğini düşünüyor, söylüyor ve istediği gibi yaşıyor. Kendilerini genç ve güçlü hisseden yaşlı kadınlardan, dünyanın en güzel gülüşüne sahip genç kızlar-

dan bahsediyorsun. "Mehin Amerika'ya değil, Hollywood'da gitmiş," diyor Şehla. Benim problemimse başka; çelişkisiz, gamsız ve acısız bir dünyaya inanmayı bırak, böyle bir dünyanın hayalini bile kuramıyorum. Ama Emir inanıyor, çünkü yurtdışı, özellikle Kanada, hayatındaki tek takıntı. İki gözüyle gördüğü şeylere bile inanmayan Emir, şimdi Kanada hakkında söylenen doğru yalan her şeye inanıyor.

Belki de aşk insanın kendi içinde. Aşk bir vize gibi düşünüyorum; onunla dünyanın her yerine gidip yaşamak mümkün. Doğrusunu söylemek gerekirse, benim cebimde böyle bir belge yok. O taraflara gelip cebi boş kaybolmaktan korkuyorum. O zaman birilerinin eteğinden tutmak gerekecek. Senin cennetine, cehennemin üzerime yapışmış izleriyle gelmekten korkuyorum. Haklısın; bende yolculuk yapma cesareti yok. Bilesin diye söylüyorum, Emir de sabahtan akşama aynısını söyleyip duruyor. Mektubunun o kısmına gelince "hay yaşa" diyerek alkış tuttu sana.

Unutmadan söyleyeyim; Şehla göz etrafındaki kırışıklıkları gidermek için akupunktur tedavisinin etkili olup olmadığını soruyor. Emir, "Şehla da birçok kadın gibi problemlerini sondan başa doğru çözmeye başlamış," diyor. Ona göre Şehla'nın ilk problemi evlenmemesi, son problemiyse gözünün kırışıklıkları olmalı.

Şehla ile annemin aynı evde yaşaması, onları, eskiden ikiz kardeşler gibi bodrum kata beraber girip çıktıkları günlere götüremedi. O zamanlar saatlerce fısır fısır konuşur, babamın bağırmasından korkmazlardı. Yabancıları evden kovmak için işbirliği yaparlardı. Kaç zamandır Şehla dünyaya küsmüş. "Daha erken, Şehla daha genç ve sağlam. Adetten kesilmesine de daha çok var," diyor annem.

“Şehla tembelleşmiş,” diyorum.

Annem içini çekiyor.

“Aranızda en becerikliniz Mehindi, o da çekip gitti.”

Annemin becerikli kızı, dünyanın en güzel gülüşlerinden bahsettiğin zaman kıskanmıyorum, ama benim de azıcık içimi dökese geliyor. Sen o günleri hatırlamazsın. Sen hep sanki hayat şu an başlamış gibi yaşıydın. Şehla da öyle, bugüne kadar kimse onu bir hatırasını anlatırken görmedi. Hikâyesiz bir kadın. Her an, o güzel kişisel gelişim zirvalarını insanın kafasına doldurmaya hazır: “Anda yaşamak lazım.” Mutlu olduğundan da değil! Daima ofisteki iş arkadaşlarından, annemin tuvalete gitme biçiminden filan şikâyet eder.

Ama ben her şeyi çok iyi hatırlıyorum. Yüzümün bir tarafı hep şiş durumdaydı. Sürekli ağzımı kötü kokutan çürük bir dişim vardı. Beni doktora götürdüklerindeyse artık iş işten geçmişti, diş çekilmeliydi. Diş ağrısıyla, dişçi aletlerinin demir kokusuyla ilgili o kadar çok anım var ki, bazen normal insanlardan iki kat fazla dişim varmış gibi bir hisse kapılıyorum. Tabii, şimdi o dişlerin yarısı bile kalmadı. Daha lokmayı çiğnemededen yutmaktan ve mide ekşimesinden bahsetmiyorum bile. Gülümsemeyi nereye koyalım? Sanki dişlerimin değil de, gülüşlerimin mahvedildiğini hissediyorum. Bu yüzden ağlarken daha rahatım. Ama güldüğümde, karşımdaki kişi dişlerime söylediklerimden daha çok dikkat gösteriyor.

Babam beni görünce, “Takma dişlerimi verir misin?” diyordu.

Babamın takma dişlerini bardaktaki sudan çıkarmak, sonra da dişleri damağına yerleştirmesini izlemek; bundan daha zor bir iş olamazdı.

“Diş iyi bir şey,” diyordu.

Şaşkınlıkla yüzüne bakardım. Dişten kastettiği o dişler mi, yoksa başka bir şey mi bilemezdim. Hatta gülümsüyor mu, yoksa dişleri mi daha yerine oturmamış anlayamazdım. Islak takma dişleri parıldardı. Dişlerim öncekinden daha çok sızlıyordu ve onların geleceğini gözlerimin önünde görmek, hiç de iç açıcı değildi. Birileriyle konuşmayı, durumdan şikâyetçi olduğumu söylemeyi çok istiyordum; ama annem sızlanarak çamaşır yıkıyor, babam ise söylediklerimden hiçbir şey anlamıyordu. Zayıf, güçsüz bir insanı yargılamak hoş değil. İnsandaki hak arama isteğini öldürüyor.

“Fıstık var mı?”

Annem yılan gibi fısıldayarak leğenin başından kalkıyordu.

“Şu adamın kalbi dursa da midesi çalışmaya devam edecek.”

Babama bakıyordum. Gülümsüyor muydu, yoksa yapay dişlerini mi gösteriyordu, yine anlayamıyordum.

Emir heyecanlı bir ses tonuyla mektubu okudu. Ben gülüyordum. Gülüşü güzel yabancı hanımlar böyle gülmezler, biliyorum. Çünkü hiç şık değil. Bembeyaz parlak dişlerin yerine, birkaç tane sarı, kaplamalı diş görünüyor ağızmda.

Emir mektubu okumayı kesmedi, ama namaz vakti evine misafir gelmiş biri gibi sesini yükseltti. Şahin ile Şadi ağızları açık, gözlerini Emir’e dikmişti.

“Çabuk yaz. Yeni bilgilere ihtiyacım var. Yaz, Mehin bize göndersin,” dedi Emir aceleyle.

“Kendin yaz,” dedim.

“Sen daha iyi yazıyorsun,” dedi.

Sustum.

Hafifçe omzuma vurdu: “Aferin, yaz hadi. Geleceğimiz için.”

Gelecek neye benzer? Gelecek, Emir'in parkta bana gösterdiği buruşmuş zarfa benzeyen yaşlı kadın gibi olmalı. Geleceği düşünemiyorum. Neyden müteşekkil olduğunu bilmiyorum. Bu yaşa gelinceye kadar geleceği düşünüp durdum, ama şimdi her gün biraz daha büyüsünü kaybeden o belirsiz şeye yeterince yaklaştım. Artık tam burada durmak istiyorum.

Durup kendime ve hayatıma bakmak istiyorum; bir yabancı gibi uzaktan ve bir âşık gibi yakından. Kanada'ya gidip hayatımın geri kalanını da oraya uyum sağlamak için harcamak istemiyorum. Kendi yerimi bulana kadar her şey bitecek.

Babam ölümünden önce çeyizim için biraz para ayırmıştı. Şehla erkeklerle her türlü ilişkiden nefret ettiğini hâlihazırda belirtmişti. Mehin nişanlıydı, çok yakında evlenecekti. Sıra bana gelmişti. Bir gün Emir beni istemeye geldi; ben de çabucak evli kadınlar kervanına katıldım.

Kocaya vardıktan sonra, herkes yatak odanıza bir büyük saat asıp büyük haberi işitmek için saniyeleri sayacak. Birisi senin için ekşi erikli çorba yapacak, diğeri ekşi meyve kurusu alacak. Otobüste birisi kalkıp sana yer verecek. Sokakta

bakışlar ister istemez karnına doğru yönelecek; şimdi artık bayağı büyümüş ve yuvarlaklığından erkek olduğu belli.

Sonra da günlerin, normal doğum mu, sezaryen mi yapsam diye düşünerek geçip gidecek. Herkesin senin yüzünde fark ettiği değişiklikleri, sen kendi içinde hissedeceksin. Boş zamanlarında bebeğe kıyafet dikecek ve bebeğin ismi için kocanla mücadele edeceksin. Sonra bir gün sancılı gelecek; tıpkı, beklediğin ama içten içe geleceğine inanimadığın bir misafir gibi. Korku seni saracak, korku acıyı alt edecek. Hastaneye gideceksin. Ertesi gün, ıslak bir serçeye benzer yeni bir canlıyı göğsüne yapıştırıverecekler. Onu emzirmelisin. Şu andan itibaren, sen artık bir annesin.

Hastane yatağında, bir çocuk yeter diye karar veriyorsun. Ama bilmiyorsun; karar vermek ve kararı uygulamak, birbiriyle alakası olmayan iki yabancı gibiler: Yan yana durup aralarında bir ilişki varmış gibi yaparlar. Yıllar geçiyor ve tek çocuğun ölüm ihtimali, kaybolmuş bir balon gibi gökyüzünde dolaşıyor. Günleri sıkıntılar içinde geçen anne o balonu herkesten önce görür. Tam o anda, kulağının dibinde fısıldayan, dünya kadar yaşlı teyzeye kulak veriyorsun: “Ya tek çocuğun da ölürse?” Onu da geçtim, tek çocuk işte, yavrum her zaman yalnız. Ona bir oyun arkadaşı getirmek kimseden bir şey eksiltmez. Hele anne baba öldükten sonra, iki kardeş birbirleri için nimet gibidirler. Dahası, artık senin işin alt değiştirmek ve bu işteki yeteneğini de sergilemişsin. Neden bu beceriyi daha fazla çocuk için harcamayasın ki? Ve daha binlerce başka neden... İkinci çocuğa hamilesin. Böylece artık tam bir anne oluyorsun.

Birden gözünü açıp her gittiğin yerde çocukların hali-

ni hatırını sorduklarını fark ediyorsun. Nereye gitsen onları da kendinle götürmek zorundasın. Hayatın her hali, iki başka insanın hayatına düğümlenmiş durumda. Sadece alt değiştirmek ve çocuk beslemekle geçen günler oluyor; kim-senin hakkında kitap yazmadığı günler.

Mehin dil kursuna gidiyor ve henüz yüzünü görmediği nişanlısı için aşk mektupları yazıyor. Şehla, iyi bir semtte aldığı iki odalı evin taksitini ödemekle meşgul. Mehin'in gitmesiyle annemin yanına yerleşebilir.

Emir dağlara sığınmak için sırt çantasını hazırlıyor. Çocuk çığlıklarıyla dolu bir hayattan yorulmuş. Kaşlarımı çatıyorum. Çocuk, sütünü içiyor.

Ölmeye gitmediğini söylüyor. Sadece beş günlüğüne Alem Dağı'na gidip dönecek. Bizi düşündüğü için bu kadar kısa süreliğine gidiyormuş, yoksa şimdi Everest dağlarının eteklerinde olurdu. Emir, yakalanıp kafese konulmuş olsa da, göçmen bir kuş. Kalbi uçup gitmek için atıyor.

"Ama sen kutup ayısısın. Bu hayatı seviyorsun. Bu çocukları Hatice Hanım doğurmadı ki, sen doğurdun!" diyor.

Kar yağıyor. Şadi'ye sulu yemek yedirmem lazım, ishal olmuş. Ateşi de var. Şahin arka arkaya öksürüyor. Çocuklar büyümeliler. Göçmen kuş bu kez Demavend'e uçmuş. Annem bende kalıyor.

"Bu kadar suratsız olma. İzin ver komşular gelip gitsinler. Burada insanın kalbi sıkışıyor. Önceki eviniz daha iyiydi en azından."

Çocuklar büyümeliler.

"Çocukların önünde yas tutma. Gören olursa, Allah korusun, çocukları hasta falan sanır."

Çocuklar büyümeliler.

Şadi aş olmalı. Şadi durmadan ağlıyor. “Anne, Şadi’yi götürüp pazarda satıp kurtulalım,” diyor Şahin.

Şadi parmağını emiyor.

“Parmağına biber sür. Şu kapıyı da kilitle. Hırsız girse kimsenin haberi olmaz.”

Şahin geceleri yatağında oturup yüksek sesle ağlıyor.

“Tansiyonum çıksa ne yaparım? Ne araba var ne taksi.”

Çocuklar büyümeliler.

Şadi’yi ağlattığı için Şahin’e tokat atıyorum.

“Vurduysan vurdun, ne var? Çocuk dediğin böyle büyür. Buna da ağlanır mı hiç?”

Ağlanır. Çocuk dövülerek büyüzmez, çocuk aşağılanmakla büyüzmez. Boyu uzar, ama hiçbir zaman büyüzmez.

Bunları içimden düşünüyorum.

“Anne, sen Şadi’yi benden daha fazla seviyorsun,” diyor Şahin.

Kar yağıyor. Kutup ayısı yorgana sarılıp uyuyor. Kutup ayısı çocuklara masal anlatıyor. Onlara mercimek çorbası yapıyor ve akşamüstleri oynasınlar diye kapıya çıkarıyor.

Kutup ayısı sıkılıyor. Her an çocuklara göz kulak olmaktan sıkılıyor. Sıvası dökük duvarlardan, bozulmuş kom-biden, hiçbir zehrin öldüremediğı hamamböceklerinden, geceye dönmeyen uzun günlerden, gözyaşıyla dolu gecelerden sıkılıyor. Kutup ayısı çocuklara nedensiz bağılıyor.

“Sen anne değilsin ki,” diyor Şehla.

“Hayır değilim, anne değilim. İneğim. Ayıyım!” diye bağılıyorum.

“Niye kızılıyorsun? Kocanın seni bırakıp gitmesi bizim

suçumuz değil,” diyor annem.

“Bu her zaman böyleyse vallahi yazık adama, bırakıp gitmesin de ne yapsın, haklı,” diyor Şehla.

“Evet, ben kocamı evde tutmasını beceremiyorum.”

Yine bağırmışım. Annem kalkıyor. Çocuklar koluna asılıyor:

“Kal!”

Annem üzgün, “Yok, gidiyorum. Biraz daha kalırsak anneniz bize kapıyı gösterecek zaten.”

Şahin kapıyı göstermenin ne olduğunu bilmiyor, ama suçun bende olduğunu biliyor. Şimdi artık günahlarım iki üç tane değil, üst üste yığılmış. Yaş yorgan gibi, öyle ağır ki altından çıkmak bile istemiyorsun. Ben ne anneyim ne eşim ne de evladım. Hiçim. Bu rollerin hiçbirini doğru düzgün yerine getiremiyorum. Çocuk rolünde de bir hiçtim.

Varlığımın hiçbir anlamı yoktu. Annem beni erkek olur umuduyla doğurmuştu. Ben de erkek değil, kız doğmuşum. Babam için evde küçük bir hizmetçiydim. Beni ancak pal-tosundaki kepekleri temizlememi istediğinde, kömür lazım olunca, tırnaklarını keseceğinde, çorabını çıkaracak birisine ihtiyaç duyduğunda görürdü. Çocuk onun için nargile şişesinin üzerindeki bir süstü. Babam her zaman süslü nargileyi, sade olanına tercih ederdi.

Mehin pencereyi açıyor. Hava sıcak ve güneşli.

“Ben şu yavruların yanındayım, sen git gez. Azıcık hava al. Merak etme. Git bir dondurma falan ye. Bir şeyler yap moralin düzelsin. Bu kadar suratsız olma. Hiç aynada kendine baktın mı?”

Aynaya bakmayı sevmiyorum.

Kocasına ihanet eden bir kadın Menije'den başka herkese benzeyebilir. İhanet eden kadın, insanlara Menije gibi dikkat göstermez. İhanet eden kadın, kızının saçlarını Menije'nin yaptığı gibi koklayıp öpemez.

"Kendine neden bakmıyorsun? Evinden neden hiç çıkmıyorsun? Bize neden gelmiyorsun? Sokağa, parka neden çıkmıyorsun?" diye soruyor.

Gülerek bisküvi tabağını masanın üzerine koyuyorum.

"Tencere dibin kara, seninki benden kara."

Duymazdan geliyor.

"Böyle devam edersen sararıp solarsın."

"Farkındayım, ama ölü, parka gitmekle dirilmez. Süslenmekle de dirilmez."

Aniden ağzımdan çıkıyor: "Âşık olmakla dirilir belki."

Yanaklarım kızarıyor.

Bana şüpheyile bakıyor. Benden mi, kendinden mi şüpheyeye düşmüş, bilemiyorum. "Aşk kim bulmuş ki?" diyor.

"Emir gibi konuşuyorsun. Emir'e göre aşk insanı kurtarabilir, ama burada kimse kimseyi kurtaramaz. Bedbaht,

müşkül insanlar birbiriyle ilişkiye girip adına da aşk diyorlar. Ama bu aşk değil, şehvet.”

Kızarma sırası Menije’de.

“Şehvet değil.”

İçimden, o zaman nedir demek geliyor.

Ona çay yerine kahve yapmak istiyorum. Ama önce kendini ele vermesini bekliyorum.

“Belki de gönül birliğidir. Küçük gönül birliktelikleri, kısa yolculuklar gibi,” diyorum onu konuşturmak için.

Kendi hayalimde kurduğum yolculuklar aklıma geliyor. “Yolculuk da denemez aslında. Yolculuktan ziyade, par-kın biraz ilerisine gitmek gibi.”

Ah çekiyor: “Bilmiyorum.”

Şimdi de şüphelenme sırası bende. Bekli de yanıliyorum, Menije pırlanta gibi özenle saklayacağı bir sırra hiç sahip olmadı. Sadece, simsiyah kalbi şüphelerle dolu olan hasta bir kocası var.

O zaman ona kahve yapmam lazım. Yapıyorum da. Şarkı söyleyerek, yalın ayak mutfakta dolaşıyorum. Menije meyve tabağını yüzüne kadar kaldırmış, içindeki çiçekli desene bakıyor. Çocuklar gürültülü bir oyun oynuyor.

“Ne acayip bir tabak,” diyor.

Ne demek istediğini anlayamıyorum. Elindeki tabağa bakıyorum. Gülümsüyor.

“O gidecek. Gideceğini biliyorsun. Tek başına kalıp, kaybeden taraf olmadan önce sen ayrılmalısın.”

Tabakla yüzünü yelliyor.

Susmam gerektiğini hissediyorum. Tam güvenemiyor. Korkup kaplumbağa gibi kafasını kabuğuna soka-

bilir. Kafamı sallayarak anladığımı gösteriyorum, ama doğru olan o ki, bir şey anlamadım. Biraz zaman geçiyor. “Yaşadığın yeri değiştirmekle bir şey değişmez, yeni evinde de aynı sıkıntıların olacak,” diyorum.

“Sen nasıl bilebilirsin ki?”

Doğru söylüyor. Ben nereden biliyorum? Kaç kere yeni bir eve taşındım ki? Yeni bir hayatta nasıl olabileceğimi nereden bilebilirim?

 Şadi ödevini yapıyor “Anne, büyüyünce ne olmak istersin?”

“Kalemi ısırma,” diyorum.

Kalemi ağzından çıkarıveriyor: “Tamam, söyle!”

“Ben zaten büyüdüm.”

Şimdi de kalemi parmaklarının arasına sokmuş.

“Ne olmak istediysen, oldum.”

Şadi kalemi parmaklarının arasından geçiriyor.

“Anne...”

Yüzüne dökülen saçlarını yana atıyor:

“Öylesine söyleme ama...”

Düşünüyorum. “Tamam... Ne olmak isterim, ne olmak isterim...”

Aniden ağzımdan çıkıveriyor: “Dansöz olmak isterim.”

Emir kafasını okuduğu gazeteden kaldırıp bana bakıyor. Lafımı tekrarlıyorum. Şahin’den kasetçalarda bir müzik açmasını istiyorum, şimdiden pratik yapmam lazım. Kalkıp dans ediyorum. Önce Mehin’i taklit ediyorum. Çocuklar gülüyorlar. Alkışlıyorlar. Şadi bir maymun gibi zıplıyor. Çocuklar bir daha dans etmemi istiyorlar: “Eşref halayı taklit et!” Masayı ittirip yeri genişletiyorum.

Çocuklar dersi, ödevi bırakmışlar. Ev neşe dolu.

“Palyaço olmak isterim deseydin daha uygun olurdu,” diyor Emir.

Şimdi artık taklit etmeyi bırakmış, eskiden dans ettiğim gibi dans ediyorum. Yabancı ve özel bir yerde dans ettiğimi düşünerek coşuyorum. Bir an için nerede olduğumu unutuyorum. Öyle hızlı dönüyorum ki, kimse beni yakalayamaz.

Aniden duruyorum: “Yani, ben gerçekten olmak istediğim şey mi olmuşum?”

Pili bitince kolları havada açık kalan oyuncak bebek gibi donup kalmışım.

Şahin bağıırıyor: “Annem dans etmeli!”

Çocuklar yaramazlık yapıyorlar. Kasetçaların sesini yükseltmişler. Eğilip, aynen banyodan çıkınca yaptığım gibi saçlarımı öne arkaya sallıyorum. Yeniden başlıyorum ve bu kez öncekinden daha hızlı dans ediyorum.

“Anne, Emir gidiyor.”

“Onun kuşu uçmuş. Kendisi artık kalamaz. Kuşunun ardından gitmeli. Bırak gitsin.”

Anneme göre her insanın bir kuşu var. O kuş nereye uçarsa sahibini de peşinden sürükler.

Emir’in kuşu Bakü’de. Kendisinden önce gitmiş, onu orada bekliyor. Bakü Everest değil, yakın; arabayla birkaç saatlik yol.

“Mektup yazacağım. Telefon açacağım. Ayda bir kez yanınıza geleceğim.”

“Gitme Emir. Ben yapamam. Çocuklar daha küçük.”

“Geleceklerini düşün. Hayat sadece bugünden ibaret değil. Yarın en küçük ihtiyaçlarını bile karşılayamayacağız. Böyle fırsatlar her zaman gelmez. Tek çare gitmek.”

“Gitme, en azından akşamları dönebileceğin bir evin var.”

Emir tek laf etmeden bana sarılıyor. Yolunu seçmiş. Biliyorum; kuşu ondan önce gitmiş, Bakü metrosunun önünde onu bekliyor. O uçmak, yeni memleketler görmek, yeni hayatlar yaşamak istiyor.

“Sen de kendin için yaşa. Bu kadar bana bağlı olma.

Size para göndereceğim. Çocuklara mukayyet ol.”

Valizini toplamış, ıslık çalarak şarkı söylüyor. Şarkı benim için değil. Emir benden vazgeçebiliyor ama ben neden ondan vazgeçemiyorum? Yapamıyorum, yapamıyorum. Daha şimdiden onsuz akşamların hüznüyle doluyum.

“Gelecek karanlık, çok karanlık. Tek çare benim çalışmam, henüz genç ve güçlüyüm. Başka yol yok. Gitmem gerek.”

Emir’in kuşu kendisinden önce Bakü’ye varmış, onu orada bekliyor.

Şehla rejimde. Dereotuyla doldurduğum sossuz salatalar getiriyorum ona.

Bizim evin mimarisinden bahsediyor.

“Tuvalet banyonun dibinde, gözden uzak bir yere yapılmış. İyi.”

İşyerindeki arkadaşlarını soruyorum, ama Şehla ısrarla tuvaletten bahsetmek istiyor. Sifon hakkında konuşuyor, büyüklüğünden bahsediyor.

Şehla’nın önünden gitmek mümkün değil. Yavaşlayıp onunla birlikte gitmelisin.

“Bir klozet daha eklenebilir.”

Şehla’nın her şey için bir ritüeli, merasimi var. Yapmak istediği şeyleri ancak bu yolla yapar. Yeni ritüelini anlamak için onu dikkatle izliyorum. Her zaman kendi kurallarını uygular. “Çocukken de özel bir tabağı vardı. Evcilik oynarken koyduğu kurallarla çocukları bezdirirdi; o kadar ki, oyunun sonunda kendi kendini ağırlamak zorunda kalırdı. Uyumak istediğinde bile bin kere yatağının yerini değiştirirdi,” diyor annem.

Şimdi de yastığının yüksekliği onun için ölüm kalım meselesi haline gelmiş. Özel çarşafları yanında değilse, ha-

zırlanıp planlanmış bir yolculuktan bile kolaylıkla vazgeçebilir.

“Evdeyken kitap okuyabilirim, işime bakabilirim, haberleri izleyebilirim, ama tek bir şartla! O an annem tuvaletten çıkmasın, hem de bacağında o su damlarıyla... Kupkuru olması lazım.”

Sanırım çok dik bakmışım:

“Bacağına diyorum. Islak bacak midemi bulandırıyor. O birkaç damlanın hayatımı nasıl etkilediğini tahmin edemezsin! Bilemezsin, böyle olduğunda kendimle ne yapacağımı bilemiyorum,” diyor.

Aslında böyle zamanlarda ne yaptığını biliyorum; yüzündeki sivilceleri o kadar çok kurcalıyor ki, sivilce onun yüzünde çıktığına pişman oluyor. Ayna karşısında kaşlarını öyle bir alıyor ki, kaşları yüzünün diğer bölgelerine göre bembeyaz kalıyor. Tırnaklarını, içi bitmiş tükenmez kalem gibi olana kadar törpülüyor.

Evin köşe bucak her tarafını teftiş edip tekrar tuvalet ve lavabodan bahsediyor. Umutlanıyorum. Belki sonunda Şehla’yla başka şeylerden bahsedebiliriz. Belki Emir hakkında da konuşabiliriz; mesela, Emir’in gitmesini henüz kabullenememem hakkında. Kanada Bakü’ye benzemez. Her istediğinde gelemezsin. Kanada dünyanın öbür ucu ve dünya sadece zenginler için küçük. Bizim içinse büyük, çok büyük. Tam detaya girecekken, Şehla gerdanıyla birlikte yüzünü çevirip tuvalete giriyor. Şehla’nın gerdanı sarkık, işe yaramaz bir et parçası değil. Onun minik bir hareketi, sahibinin senin acı dolu masallarınla ilgilenmediğini söyler. Şehla sadece ve sadece tuvalet hakkında konuşmak istiyor.

Şehla dünyadaki hiçbir şeyle ilgilenmiyor. Diğer insanların duyguları da, terzi kalıpları gibi belirli bir örneğe çevrildiği oranda dikkatini çeker. Şehla'nın kendi kalıpları, geleneği, töreni, programı ve mantığı var.

Şehla'nın kardeşi olmak için onun tarzını kabullenmelisin. Bir ara çok dindardı, sonra özgür seçim hakkının destekçisi oldu, bir ara da et yemiyordu. Babam öldükten sonra tüm bu inançlardan vazgeçti. Bir daha hiçbir mürşide mürit olmadı. Uzun zaman umursamaz bir insan gibi yaşadı. Ama umursamaz olmak da onun için epey zor işti. Herhangi bir bağlılığınız varsa ona yaklaşmanız mümkün değildi.

“Televizyon izleyemiyorum. Aklım o ıslak bacaklarda. Makyaj yapamıyorum. O kadar sabun ve parfüm kokusuyla da oda hoş kokmuyor. Bazen canım her şeyi atmak istiyor.”

Şehla bu isteğini bodrum katta gerçekleştirdi. Bir gün eskici getirip bodrum kattaki eşyaların tümünü dışarı attı. Annemin itirazlarına aldırmadan, sandıkları mahalledeki eskiciye verdi. Onların yerine demir raflar alıp babamın şimdi bodrum kata taşınmış yatağının başucuna taktırdı. Babamın ilaçlarını da üzerine dizdi. Bodrum kat, savaş meydanında bir barikatın ortasına yapılmış geçici sahra hastanesine benzedi. Sonra gidip bir oda spreyi aldı. Her gün, sanki tehlikeli bir sloganı duvara yazıyormuş gibi, bodrum katı oda spreyiyle fısısladı.

“Tuvaletimiz göz önünde, tam mutfağın yanında.”

Sanki evini hiç görmedim.

“Televizyon her zaman olduğu yerde. Tuvaletten çıkanı görmemek mümkün değil.”

Bir şeyden iğreniyormuş gibi oluyor ve vücudu titriyor.

“Yaşlılık kötü bir şey. Organlarımın kontrolüne sahip olduğum sürece yaşamak isterim; gururla, tertemiz tuvalete girip çıkacağım son güne kadar.”

Şehla tuvaletin kapısını açıp alıcı bakışlarla içeriyi izliyor.

“Bakar mısın, hortumu nasıl da kullanışlı bir yere koymuş. Büyükleri bırak, bir çocuk bile rahatlıkla kendini temizleyebilir.”

Kafamı sallıyorum, hayatım boyunca tuvalet hortumu hakkında düşünmediğimi fark ediyorum.

Şehla bizim tuvaletin kapısının onlarınkı gibi olmadığını söylüyor. Onlarınkı daha şık olmasına rağmen, daha dar. Tuvalete girmesi bir dert, çıkması başka bir dert. Yüzünü ve gıdısını bana doğru çeviriyor: “Artık yapamıyorum. Annem de anlamış. Artık yapamıyorum.”

“Artık yapamıyorum,” dedi annem.

Babama gücü yetmiyordu.

Babam bodrum katta duramıyordu. Gitmek istiyordu.

“Gidip o siyah uzun şeylerden almak istiyorum.”

Mehin, “Ben gidip senin için kola alırım,” dedi.

“Hayır, oraya kendim gitmem lazım.”

“Ora nere?”

Gideceği yerin ismini hatırlayamıyordu. Hatırlaması için yardımcı olmamızı istedi. İsim acı bir tat gibi dilinin ucundaydı. Dili sanki yanıyordu. Kekelemeye başlamıştı.

Ayağını ayakkabısının üzerine koyup ceketini omuzuna aldı.

“Oraya gitmem lazım.”

“Ne diyorsun be adam?”

Mehin elinden tuttu. “Beni de götür.”

“Allah kahretsin, nereye gideceksiniz?”

Annem ne yapacağını bilmiyor.

“Hani suyu olan, karanlık olmayan yere.”

“Parka mı?” dedim.

“Evet, parka.”

Bir daha söylememi istedi.

“Hayır, hayır. Orası değil. Daha ferah bir yer.”

Annem yastığa vuruyor:

“Uzan!”

Babam korkuyla anneme baktı ve Mehin’in elinden daha sıkı tuttu. “Benim gitmem lazım.”

Annem bağırdı:

“Git, git de kurtulalım. Hadi git. Çabuk kalk. Cehen-neme kadar git.”

Babam hepimize tek tek baktı; öylesine, kim olduğumuzu tam da çıkaramadan. Ağzı açık kalakalmıştı, takma dişleri görünüyordu. Gözlerini kıstı. Hepimiz ona bakıyorduk. Ağlıyordu.

“Sen yapışkansın, yapışkan.”

Bekliyorum. Emir gelince ona yapışıyorum.

“Kal. Gitme daha. Yapamıyorum.”

Emir enerjik ve mutlu. Sürekli yanaklarımdan öpüyor.

“Bir gün sizi de yanıma alacağım.”

“Şimdi götür!”

Yalvarıyorum. Emir kızıyor.

“Bana bu kadar yapışma. Ne diye dizinin dibinde otu-
rayım ki? Açlıktan ölelim mi? Nereye doğru gittiğimizi gör-
müyor musun? Kör müsün? Önümüzde zor günler var, zor
ve karanlık günler.”

Dışarı çıkıyorum. Kalsam kendimden, ondan, evden,
hatta çocuklardan nefret edeceğim. Çocukların sütünü ve
yemeğini hazırlayıp Emir’e bırakıyorum. Acele etmem la-
zım. Hava kararıyor. Yapışkan çocuklarım gözleriyle beni
takip ediyor. Evden çıkabilmem için Emir onların dikkatini
dağıtmalı. Şadi gideceğimi fark etmiş, bağılıyor.

Geçen gecedен beri durmadan kar yağıyor. Hava karar-
mış. Birkaç sokak daha geçersen ana caddeye varırım. Ana
cadde aydınlık. Meydandaki alışveriş merkezinin ışıkları
uzaktan görünüyor. Yüzümü şalla kapatıp ses ve ışığa doğ-

ru yürüyorum. Yürüdükçe hafifliyorum. Bu soğuk havada bile, yakında eriyip gidecek karlara aldırmadan, çocukları düşünmeden gönül rahatlığıyla yürümek ne kadar da güzel bir duygu. Tek başıma dışarı çıkmayalı uzun zaman oldu. Buradan geri dönsem iyi olmaz mı? Hayır, olmaz.

Ben yapışkanım, annem değil. Babam da annemi böyle tanımlardı; “Şirin ama mesafeli.”

Hiçbir zaman hiçbir şeye bağlanmadı; ne babama ne eve ne de çocuklara. Dibinde otursak içi daralırdı. “Darlama beni, çekil şu tarafa.”

Sokakta tek başına yürümeyi severdi. Hamamda bizi natıra bırakıp içeri girerdi, yıkamak için bizi tek tek çağırırdı. Babam yokken yatağını bizden biraz uzaklaştırırdı, babam evdeyken de onun yanından uzaklaştırırdı. Otobüse bindiğinde vücudunun diğer kadınların vücuduna değmesinden nefret ederdi.

Sonunda meydana vardım. Her zamanki gibi kalabalık değil. Birkaç makyajlı hanım vitrinin önünde durmuş, konuşup gülüyorlar. Alışveriş merkezinin içerisi sıcak, mağazalarsa apaydınlık. Yürüyen merdivenle yukarı çıkıp arkadaki merdivenlerden iniyorum. Kalabalıkta yavaş yürümek zorunda kalıyorum. Korku alışveriş merkezinin dışında kalmış.

Herkes diri. Yürüyorlar, konuşup gülüyorlar. Bana bakan yok. Bir mağazaya girip limon renginde bir çocuk beresinin fiyatını soruyorum. Yüzüm ısınmış. Herkes yaşıyor. Sadece ben öldüm; çünkü gidecek bir yerim yok. O evde dünyadan habersiz çocuklarla tek başıma kalmaya mecburum. Sadece süt istiyorlar, yemek, temiz kıyafet istiyorlar.

Oyuncak istiyorlar.

Hayalimde Emir'i evden yolluyorum. O gelecek için gitmeli. Kendimi evin merkezine koyuyorum. Ama ben kalmalıyım. İki çocukla yabancı yerlere gidip perişan olamam. Kalmam lazım.

Ama geceler de uzun, gündüzler de. Emir geleceğın peşinden gidiyor. Belli olmaz; geleceğı yanında getirebilir de, getirmeyebilir de. Geçmiş bir harabeye benziyor, kimseye faydası da yok. Ev fakir bir ev, ilaç ve süt kokuyor. Halının üzeri oyuncak dolu. Küçük olanları ayırmak lazım, Şadi yutmaya çalışabilir.

Alışveriş merkezinden çıkıyorum. Geç olmuş. Kar hâlâ hafif hafif yağıyor. Adamın biri pişmiş pancar satıyor. Kırmızı pancarlardan buhar yükseliyor. Meydanın etrafı mandalina, limon ve portakal satan kamyonetlerle dolu. Meydanı dönüp tekrar sokağı giriyorum. Sesler uzaklaşmış. Sokak sessiz ve karanlık. Sadece beyaz kar ve birkaç sokak lambasının ışığı var. Dikkatli yürüyorum ama yine de ayaklarım kayıyor. Düşüyorum. Sokakta kimse yok. Kalkmam lazım. Belimi incitmişim. Karı avucumun içinde sıkıştırıyorum, gözlerim yaşla doluyor. O kadar ışık, renk ve ses içimi boşaltmama yardım etmemiş. Şimdi de onları hazmedilmemiş bir yemek gibi çıkarıyorum. Neden gecenin bu vakti dışarı çıktığımı şimdi anlıyorum. Yalnız kalmak için, yalnız kalıp kendime söz verirken kendi sesimi duymak için. Artık bağımlı, yapışkan bir kadın olmayacağım. Kalkıp eve doğru yürüyorum.

Emir'in torbası iki gündür boş. Ne macera var ne haber. Yemeğini bitirip televizyon izliyor. Konuşuyorsun, dinlemiyor. Soru soruyorsun, cevap vermiyor. Üçüncü gün, küçük bir bahaneyle Şadi'yi dövüyor. Bu pahalılıkta para harcadığım için bana bağılıyor. Sıra bende. Kalkıp "Hangi para, hangi harcama?" diye sormalıyım. Aylardır aynı eski kıyafetlerle dolaşmama rağmen sesimi çıkarmamıştım.

"Söyle bakalım, hangi makyaj malzemesini almışım? Hangi çantayı? Hangi ayakkabıyı almışım? Ya çocuklar? Onlara ne almışım?"

Sıra bende, ama sıramı ona veriyorum, konuşsun. Yine söylensin, bağırsın. Belki satır aralarından derdinin ne olduğunu anlarım. Ama konuşmuyor. Onun dünyasına nasıl erişebilirim?

Çocuklara susmalarını işaret ediyorum. Ortamı yumuşatmak lazım, öyle ki Emir kendisi konuşmaya başlamalı. Yatakları hazırlıyorum. Çocuklara sessizce yataklarına gitmelerini söylüyorum. Televizyonun sesini kısıp Emir'in yanına oturuyorum. Yüz üstü uzanmış. Omuzlarını ovuşturuyorum. Akşamları Emir, masaj yapmaları için çocuklara para, park, gezinti gibi rüşvetler vadeder. Gözleri kapalı.

Yararı yok. Uyumuş.

Emir'in her şeyini bildiğimi, onu avcumun içi gibi tanıdığımı, hayatında bilmediğim hiçbir şeyin olmadığını sanacak kadar aptalım. Şu yorgun, kederli adam bazen de böyle tanınmaz olur; tıpkı, babamın gün boyu kaybolduktan sonra eve döndüğündeki hali gibi. Babam eve sanki başka bir adam olarak dönüyordu. O günlerde onun başına neler geldiğini, ne yaptığını, hangi biçime büründüğünü hiçbir şekilde bilmemiz mümkün olmazdı.

Emir yabancı ve kayıp. Ne olursa olsun, bugünlerde hiç mutlu değil. Mutlu olsaydı, o mutluluktan bize de kısmet olurdu. Babam da eve vardığında, iflas haberini yeni duyan bir tacir kadar aciz, bitkin, kapının eşiğinde dikilirdi.

Emir'in yanına uzanıyorum. Şu an onun için ne bir eşim, ne bir anne ne de bir kardeş. Aramızda hiçbir bağ yok. Televizyonun soğuk ve bembeyaz ışığı, düşman cephesinden tutulan bir fener gibi üzerimize düşmüş; halının üstünde uzanan şu iki yabancıyı tanımak istiyor. Emir'e sarılıp omuzlarını sımsıkı tutuyorum. Uyur halde dönüp bana sarılıyor. Şimdi ne o bir koca ne de ben bir eşim. Ne o bir adam ne de ben bir kadını. Birbirine kenetlenmiş, birbirine sarılmış iki insanız; birbirine sığınmış iki insan.

Şehla, Mehin ve annem eve gitmek istiyorlar. Öğlen geldiler, artık akşam oldu. Şahin, Mehin'in koluna asılmış:

"Beni de götür!"

Şadi parmağını emiyor. Annem ağır vücudunu oynatarak gömleğini düzeltiyor: "Korkuyorsan kalayım?"

"Yok, hayır korkmuyorum."

Mehin, "Git üstünü deyiş, beraber gidelim," diyor Şahin'e.

Şehla kapının önünde oyalanıyor. Ayakkabılarını parlatıyor. Acelesi var. İşlerine yetişmeli.

"Olmaz. Annesini bahane edip ağlar. Gece yarısı geri de getiremeyiz," diyor.

"Şahin çocuk değıl, koca adam oldu," diyor Mehin.

"Mehinciğim, gerek yok. Götürüp getirmesi zor," diyor.

Şahin ağlıyor.

"Sen bizimle gelersen annen yalnız kalır."

Bunu söyleyen annem.

Şahin ağlıyor. Annem cüzdanından para çıkarıyor. Şahin parayı annemin üstüne atıyor.

"İyi o zaman, üstünü değıştir gel," diyor annem.

Şahin çekmeceyi dağıtmış. "Anne, çorabım nerede?"

Çorabın tekini yarıya kadar giymiş, diğer teki de elinde. Yüzüme bakamıyor. Gideceği için utanıyor. Oturma odasına geliyor. Odanın tavanının çok yüksek olduğunu, ışığın da az olduğunu hissediyorum. Lambanın gölgesi duvara düşmüş. Mutfak musluğu akıyor. Şadi sıkı sıkı elimden tutmuş.

“Şahinciğim, ben yarın sizi gezmeye götüreceğim,” diyorum.

Şahin odaları arıyor. Tuvaleti de. Kapıyı açıp merdivenlere bakıyor. Kimse yok. Pencereden bakıyor. Eğilip sokağın sonuna bakmaya boyu yetmiyor. Odaya geri dönüp kapıyı tekmeleyerek bağılıyor: “Pislikler!”

Bu hayatın sarsıntılarını hissediyorum. Ayrılığın kokusunu alıyorum. Hayat değişecek. Ne yaparsak yapalım, bir daha şimdiki gibi bir araya gelemeyeceğiz. Çorba yapıyorum. Çorba Emir'e annesini hatırlatıyor, iki kelimeyle özetlenen annesini: Fedakâr ve çilekeş. Ama benim annem bin kelimeyle bile anlatılamaz. Şadi ile Şahin'e kotlet ve makarna yapıyorum. Herkes sofradan doymuş ve memnun halde kalkmalı. Herkes yemekten zevk almalı. Yeteri kadar yemek ve bir de bir arada olmak: insanların tüm çabası bunları elde etmeye yönelik değil mi zaten?

Evimizdeki kutlamadan sadece benim haberim var: Bu anı, muhtemelen yarın tekrar etmeyecek anı koruma şöleni! Sarsıntıyı ayaklarımın altında hissediyorum, ayrılığın kokusunu alıyorum.

Sabırla Şahin'in tatsız fıkralarını dinliyorum. Şadi de geri kalmak istemiyor: "Günün birinde bir oğlan ellerinin üzerinde yürüyormuş. Birisi, neden ellerinin üstünde yürüyorsun, diye sormuş. Çünkü babam bundan sonra sokağa adım atamazsın dedi de ondan demiş."

Şahin, "He he, çok güldüm, çok komik," diyor.

Ama ben içten içe gülüyorum. Şu neredeyse birbirini

dövecek minik adamla hanım, bana yaşama zevki aşıyor. Emir, hiç de komik olmayan fıkralar anlatma şenliğine neden itildiğini bilmiyor. Çocuklarla yan yana getirilme sebebini de bilmiyor. Şimdi ben her zamanki rolümü oynayarak Şadi'nin yardımına koşup, Emir'le Şahin'e bu kadar kaba olmamalarını söylemeliyim. Emir'le Şahin daha hınçlı, gerçek canavarlar gibi yüksek sesle gülüyorlar. Emir, Şahin ve Şadi, aslında benim düzenlediğim bir şenliğe katıldıklarının farkında değiller. Bu bir yaşam şenliği ve sadece sofrada başında gülme krizine giren ben onun geçişini an be an hissediyorum.

Emir mektuplarında Azerbaycanlıları anlatıyor; Bakü'den, bulvarından, metrosundan, müzelerden, heykellerden ve kütüphanelerden bahsediyor. Yazdığım cevapta havadan sudan bahsediyorum; gazetelerin haberlerinden, belediyenin yapmakta olduğu otobanlardan, yeni açılmış süpermarketten, doğalgaz borularından, meyve pazarından.

Çocuklarla her gün pazara gidiyoruz. Pazara gitmek bir yolculuk, şehrin diğer ucundaki Şehla'nın evine gitmekse başka bir yolculuk. Çantayı atıştırmalıklarla, şerbet, limonata, meyve ve çikolatayla dolduruyorum. Gideceğimiz yere varıncaya kadar çocuklar yüzlerce soru sorabilirler. İstedikleri kadar boşboğazlık edebilirler. Koşuşturup çakıl taşı bile toplayabilirler. Dondurma ya da mısır isteyebilirler.

Şadi, Emir için resim çiziyor. Şahin birkaç satır yazıyor ve ben selamdan sağlıktan sonra evsahibinin isteklerini ona yazıyorum. "Kira kontratını uzatmayacağım. Ev bize lazımdır. Ay sonuna kadar boşaltın!"

On beş gün sonra ev artık ev değil, üst üste dizilmiş kolilerle dolu bir depo. Her şey toplanmış. Hayat durmuş. Ev aramak lazım. Buradan taşınmalıyız.

Emir işini bırakıp gelemmez. Çocuklar yürümeye devam etmeliler.

“Anne, yorulдум.”

Yürümek iyidir. Her zaman iyi. İşe yarıyor. Yoksulsun ve taksi pahalı ya da zenginsin ama vücudundaki yağları eritmek istiyorsun; yürümek işe yarar. Düşünmek istiyorsan yürürsün. Fikirden, hayalden arınmak istiyorsan yine yürürsün. Kalabalık sokaklarda hayatı hissetmek için yürümen lazım. İster yaşlı ol ister genç, insanların merhametsizliğini ve kötülüğünü unutmak için yürümelisin. Çocukken her durak lezzetli bir ödöl anlamına gelir, bir sonraki durağa ulaşmak için yürümeye devam etmelisin.

Çocuklar önden yürüyorlar. Yorulunca da geri kalıyorlar. Keyfimiz yerine gelirse el ele yürüyoruz.

Babam her zaman önden giderdi. Annem çocuklarla geride kalırdı. Şehla beni çekiştirirdi, Mehin ise herkesten bağımsız hoplaya zıplaya yürümek, her tarafa bakınmak isterdi. Babamın paltosunun arkası benim tek hedefimdi. Ona bakmadan yürürsem kaybolmaktan korkardım.

Ama Emir babama benzemiyor. Tek başına yürüdüğünde bunalır. Yanında yürümemi ister, iki işi aynı anda yapmak ister. Emir her zaman bir okla yüz hedef vurur. Bir okun sadece bir hedefi vurması ona göre israftır. Yemek yerken televizyon izler. Akrabalara misafirliğe giderken yol üstünde birkaç işi daha halleder. Acaba şimdi ne yapıyor?

Kendime eziyet etme duygum bahaneyi bulmuş, harekete geçiyor; Emir, Bakü'nün geniş ve temiz yaya yollarında bir kadınla birlikte yürüyor. Kıskançlık duygusunun elektrik akımı gibi tüm vücudumu sarmasını bekliyorum.

Yeniden, kendi kafamda kurduğum, şimdi de şeffaflaşarak hakikate benzeyen tasvire bakıyorum. Bakü'nün güneşi parlak ve cömert, sokak kenarındaki ağaçlar ise çok yüksek.

Daha fazla ilerleyemem. Alacağım intikam için sahneyi burada durdurabilirim. O an, uygulanabilecek en kolay yönetime başvuruyorum. Yanımda bir adam düşünüp ona gezdiğim evlerden, gittiğim emlakçılardan bahsediyorum. Cebimden renkli kartvizitler çıkarıp gösteriyorum.

“Bunlar emlakçıların kartları.”

Yüksek fiyatlardan şikâyetçiyim. Ne kadar da pahalı. Üstelik çocuklar istedikleri gibi koşuşturabilsinler diye birinci kattan bir ev bulmamız lazım. Çenem düşmüş. Küçük ve önemsiz meseleler hakkında bu kadar çok konuşmanın mümkün olduğunu daha yeni yeni fark ediyorum. Etrafa bakıyorum. Çocuklar geride kalmışlar. Ortada adam da yok.

Umutsuzca, Emir metronun yan sokağında bir kadınla güzel vakit geçiriyor olsa, bu dünyada hiçbir şey o anı bozamaz diye düşünüyorum. Kafam kocaman deliklerle dolu bir süzgeç gibi; kuruntular ve hayaller doğrudan bey-nime sızıyor. Hiçbir şeye yoğunlaşamıyorum. Aynı anda hem gidiyor hem duruyorum. Affediyor, intikam alıyorum. Nihayetinde, bir hayal diğerlerinden daha ısrarcı; âşık bir adamla kadının hayali.

Ama ben, kanatları her an başka bir renge çalan kelebek misali etrafımda dönüp duran hayalle ne yapacağımı öğrendim. Yaklaşması için sessizce, kıpırdamadan duruyorum; daha da yaklaşmasını bekliyorum. Burnumun ucuna kadar gelmiş. Çekirgeye benzeyen bedenine gözlerimi diki-

yorum.

Arama sonuçlanıyor; yeni evdeyiz.

Birkaç gün geçmesine rağmen, yeni evin en sevdiğim noktasını henüz bulamadım. Bu iş normalde bir günümü alır. Bir seferinde hemen ilk dakikada bulmuştum. Ama birkaç gün geçmesine rağmen, evin hiçbir köşesi benim için tanıdık, içten gelmiyor. Bir odadan diğerine yürüyorum, bir şeylerin yerini değiştirsem bile, daha evin oturmadığını düşünüyorum.

Yatak odası düzenli: Yatak, ayna ve dolaptan müteşekkil. Yastığa dayanmak istiyorum. Bunu yapıyorum, ama Emir'i düşünemediğimi fark ediyorum. Bakü'yü, geleceği, hiçbir şeyi düşünemiyorum. Bu durum belki de şu dar ve küçük mutfaktan kaynaklanıyor, belki duvarına dayanmak istediğimde boş bir alan bulamadığım odadan, belki de havalandırmasının gürültüsü kulakları sağır eden tuvaletten. Evi köşe bucak geziyorum. Bir şeylerin yeri değişmeli.

Şahin, Emir'in ona yazdığı ilk mektubu okuyamıyor. Mektup elinde peşimde dolaşıyor; okumasını düzeltmeliyim.

“Fokir değil, fikir.”

Şahin mektubu heceleyerek okuyor.

“Hedef.”

Şahin'den daha sonra okumasını istiyorum.

“İftihar.”

Kelimeler, arkadan fırlatılan taşlar gibi kafamın arkasına isabet ediyor.

“Çalışmak ve çaba göstermek.”

Kafam ağır. Salonun ortasında yere uzanıyorum. Bir dönmedolabın içine düştüğümü, onunla döndüğümü hissediyorum. Hayallerimin defolu olduğunu düşünüyorum; ay-nen şu atamadığım, ama hiçbir işe yaramayacağını da bildiğim billur kap gibi. İçinde bulunduğum dönmedolap beni uzaklara götüremez. Dönüyorum, dönüyorum ama yine de ilk bulunduğum yerdeyim.

“Neyin var anne?”

“Hiç,” diyorum, “azıcık dinlenip kalkacağım.”

Ama içimden, “Allah bu evin belasını versin,” diyesim geliyor.

Ateşim var. Annem gelecekti ama daha gelmedi. Bacakları çok kötü ağrıyor. Şehla birkaç kez arayıp doktora gitmem gerektiğini söylüyor. Ben burada iki çocukla tek başımayken, Emir'in gidip Bakü'de gezmesine müsaade etmem gerektiğini söylüyor. Bir şey demiyorum.

Gece yarısı ateşten yanıyorum. Annem gelmedi. Telefon artık çalmıyor. Şahin ile Şadi başucumda bekliyorlar. Yerimden kalkamadığımı, kendilerinin gidip buzdolabından bir şeyler alıp yemeleri gerektiğini söylüyorum.

Gözlerimi kapıyorum. Tekrar gözümü açtığımda her yeri temiz ve düzenli buluyorum. Çocuklar evi toparlamışlar. Şahin ıslak bir bez getirip anlıma koyuyor. Şadi zorlukla çorabımı çıkarıyor. Şahin çorabı bırakıp bir bardak su getirmesini istiyor Şadi'den. Onların minik ellerinin vücudumdaki hareketlerini hissediyorum. Uyanmayayım diye kısık sesle konuşuyorlar. Titriyorum.

İçinde su olmayan bir havuza gelmişim. "Ben yüzmeye geldim, neden su yok," diyorum. Birkaç şişman kadın giyinik bir vaziyette havuzun kenarında oturmuş, cevap bile vermiyorlar. Sebzeleri ayıklayıp, şimdi de yapış yapış yeşillikle kaplıymış gibi görünen havuzun içine döküyorlar.

Havalar sıcak. Bu kadar yolu havuzda yüzmek için geldim. Vücudumu serinletmek istiyorum, bir damla su yok. Şişman kadınlar başlarını öne eğmiş, sessizlik içinde sebzeleri ayıklıyorlar. “Su” diye bağıyorum. Dudaklarım kupkuru. Gözlerimi açıyorum. Çocuklar üstüme birkaç battaniye serip ayaklarımın ucunda uyumuşlar.

“Çok kilo almışsın, camız gibi. Sokakta gezinen ince, servi boylu kızları beğeniyorum ben,” diyor Emir.

Gülüyorum. Koluma dokunuyorum. Yumuşacık. Elimi kolumun üzerinde tutup yumuşaklığını hissetmeliyim. Elimi çekersem gergedan derisi gibi bir cilde sahip olduğumu düşünebilirim; yumrukları bir okşama gibi hissettiren gergedan derisi.

Gülüyorum.

Evlilik devam ettikçe kadın direnç kazanır. Cildi hassas ve inceymiş gibi görünür, ama aslında kalındır. Bu kadın ne bayılır ne de halsizleşir. Ne akşam ne sabah üzülür, ne yerleri yumruklar ne geceleri aç uyur ne de servi boylu kızları öldürmek ister.

Gülüyorum.

Gülüşüm üzüntüden değil, sevinçten. Sahip olan kadını zenginleştiren şeyin bende de olmasından: özgüvenden.

Sessizliğim onu daha da hırçınlaştırıyor. Ama onun da kalın cildi yumuşamış. Kahkahalarım, sevinç dolu gülüşlerim cildinden geçip yüreğine ulaşıyor.

“Neye gülüyorsun şişko?”

Göbeğim daha da büyüyebilir. Mehin'in de kalçaları büyüyebilir. Bir gün kendimizi aynada görünce kalbimiz kırılabilir. Bir gün Mehin o kıvrak danslarını icra edemeyebilir ve ben de artık sabrımı yitirip alınyazıma teslim olabilirim. Kader bana istediğini yapabilir.

Bu yüzden Şehla beni zorla Mehin'in yürüyüşlerine yoldaş ediyor. Çünkü bir gün bütün bu kötü şeyler başımıza gelebilir. Ara sıra katıldığım yürüyüşlerde, yan yana yürümenin aslında insanı sıkıntılardan arındırdığını hissediyorum. "Kalçanın da göbeğin de canı cehenneme," diyorum.

Sesli düşünüyorum: "Temiz havaya ihtiyacı olan, ruhlarımız."

Mehin itiraz ediyor: "Ama buranın havası kirli. Bulanık. Her yer gürültülü. Canım ne istiyor, biliyor musun?"

Mehin istekleri hakkında konuşmuyor, onları adeta yaşıyor. Şimdi de kollarını açmış: "Temiz hava."

Sanki dans ediyor. Kollarını aşağıya doğru indiriyor: "Yağmurla ıslanmış temiz bir zemin."

Kollarını öne doğru uzatıyor: "Ve bir bisiklet."

Şimdi bisiklet kullanıyor. Ben geride kalıyorum. Çocukken de istediği gibi davranırdı. Kıvrılıp aradan çıkı-

verirdi.

“Sporcu hanım, ben ne olacağım?”

“Seni ne yapayım, bana bir *Darling* lazım.”

Yanımızdan iri yarı bir adam geçiyor. Kısık sesle “Buyur, bu da *Darling*,” diyorum.

Mehin bana üzüldüğünü söylüyor, çünkü ben hayalsiz bir kadınmışım. Ama vazgeçmiyorum: “O zaman hangisi?”

Sonra da parktaki adamların tek tek yüzlerine bakıyorum. Ama Mehin’in aşkı bunlardan hiçbirine benzemiyor. Onun aşkı ne geçirir ne kaşınır ne dik dik bakar ne de küfreder. Sadece yanında bisiklet kullanır. *Darling*’in bisikletten inmesini bekliyorum. Sonuçta bisikletler bir yerde duracak.

“Şimdi de gülümseyerek ‘aşkım yoruldu mu?’ diye soracak,” diyor Mehin.

“Bence gülümseyecek ve ‘aşkım akşama yemekte ne var?’ diye soracak. Duyduğun sesler de âşık bir kalbin atış sesleri değil, boş bağırsaklarının sesi.”

Yemekten sonra *Darling*’in kirpikleri ağırlaşacak ve diş hekimlerinin ofisindeki fotoğraflara benzer biçimde, kocaman esneyecek. Bu esneyişin iyi yönlerinin de olduğunu ona hatırlatıyorum: *Darling*’in çürük dişlerinin tedavi masrafını bir an önce planlamak gerekir.

“Yazık! Sen esneme sesi duyuyorsun sadece, ben ise yemekten sonra dinleyeceğimiz hafif müziğin melodisini,” diyor Mehin.

“Ya bulaşıklar? Bulaşıklar ne olacak aşkım, bulaşıklar!”

“Kes sesini, kıskanç. Allah Emir’in yardımcısı olsun. Her şeyin içine ediyorsun,” diyor Mehin.

“Sana acıdığım için konuşuyorum; ölüm ilanında ‘kifayetsiz bir genç kadındı’ yazmasınlar diye.”

Hızlanıyor. “Ben de sana acıyorum. Hayatı bu boyda gördüğün için payına da ancak bu kadarı düşüyor, fazlası değil.”

Çocukları uyutuyorum. Duvara dayanıp bacaklarımı uzatıyorum. Sanki Şehla'nın evinden değil de, uzak bir yolculuktan döndüm. Belim ağrıyor ve kafam çok karışık. Gidip çocuklarımla birlikte yaşamaktan başka çarem kalmadı.

Şadi'nin altını değiştiriyorum. Şehla'nın bakışları ellerimde, onları doğru düzgün yıkadığımdan emin olmak istiyor. Şahin'in peşinden yürüyüp halının üzerindeki çöpleri topluyor. Masayı lekelemesinler, ellerinin içiyle kapılara vurmasınlar, telefona dokunmasınlar, kaşıkla tabakla oynayıp gürültü yapmasınlar diye çocukları yanıma oturtuyorum. Şadi kanepenin üzerinde yürümeyi seviyor. Her seferinde de örtüleri düşürüyor. Mutfağın temiz yüzeyi Şahin'i heyecanlandırıyor, orada kaymak istiyor.

Annemle Şehla'ya yemek yaparlarken yardım etmek istiyorum. Çocuklara mukayyet olsam daha iyi olacağını söylüyorlar, her yeri dağıtıyorlarmış. Yemekte gözüm üzerlerinde; aman yoğurtlu kaşığı sofraya koymasınlar, pilavı dağıtmasınlar, bardağı ellerinde sıkı tutsunlar.

"Çocukları yatır da biz de biraz kestirebilelim," diyor annem.

Odadan yastık getiriyor. Çocuklara sessiz olmalarını, yoksa alt katta oturan adamın gelip onlara iğne yapacağını söylüyor. Çocukların uykusu yok. Yürümek istiyorlar. Şadi kanepenin altına giriyor. Şahin sıkılmış, kendi kendine konuşuyor.

Şimdi kendi evimdeyim. Kendi kendime, çocuklar büyüyene kadar bu evden çıkmayacağıma dair söz veriyorum. Bir daha hiçbir yere gitmeyeceğiz. Bu dört duvarın arasında kalacağız; üçümüz. Sanki hayatımın gerçeğiyle ilk kez karşılaşıyorum. Sanki sadece bu gece, birliktelik, sıcak aile ortamı gibi içi boş lafları bir kenara bırakıp kendi tanımlarımı ortaya koyabilirim. Bu hayat benim ve bu iki çocuk da sadece bana ait. Her şeyin mesuliyeti bende. Nasıl devam etmem gerektiğini bilmem lazım. Derin bir acının ağırlığından doğan gözyaşlarımı siliyor, güçlendiğimi hissediyorum.

Mehin Şadi'ye sarılıp sıkıyor, Şadi çığlık atıyor. Sonra da kalkıp çocuklarla yakartop oynuyor. Şehla gülüyor: "Koca ayı!"

Annem Mehin'e bakıyor, gözleri yaşla doluyor. Bugünlerde Mehin şarkı söylüyor. Alışveriş yapıyor. İngilizce konuşuyor. Mektup yazıyor. Götüreceklerini listeliyor. Şimdi de çocuklara yoğunlaşmış.

"Minik yavrular teyzelerinin yurtdışından onlara neler göndermesini ister?"

Şahin, "Tüfek istiyorum," diyor.

Şadi, "Bana da tüfek," diyor.

"*Taklit maymunun işi/ maymun havandan biri,*" diyor Şahin.

Mehin, Şehla'yla uğraşiyor.

"Hadi çabuk söyle; şampuan, sabun, krem, diş macunu, parfüm..."

"Gerek yok, kendim alırım. İran ürünleri daha iyi."

"Sen zaten para harcayamıyorsun, Pinti Hanım!" diyor Mehin.

Annem, "Allah'a bin şükür, parası da var," diyor.

Şehla gülüyor: "Kötü gün için biriktiriyorum."

Mehin yüzünü ekşitiyor:

“Kötü gün dediğin hangi gün?”

“Bulutlu, hüzünlü, birisinin ölebileceği bir gün.”

Annem homurdanıyor: “Kefen param var benim, anne-ciğim!”

Mehin’in sesi yükseliyor: “O günde birisi öldüyse, artık o kötü gün değil, yas günü. Yas günü parayı nasıl kullanacağını söyler misin?”

“Felaketleri sadece paranın önleyebileceği günler gelebilir. Bilemiyorum, ama yine de biriktirdiğim parayla atlabileceğim bir gün olmalı. Zaten felaket yaklaşırsa para kaygısı da duymam.”

Şahin fikrini değiştirmiş:

“Tüfek istemiyorum. Yelkenli bir kayık istiyorum.”

Mehin kaşlarını kendine has bir biçimde birbirine yaklaştırıp konuşuyor, dudakları küçük ve güzel görünüyor:

“Sen ne istiyorsun güzel hanım?”

Şadi, Şahin’e bakıyor. Şahin gülümsüyor. Şadi’nin yelkenli kayığın ne olduğunu bilmediğini biliyor. Şadi başparmağını ağzından çıkarıp gülümsüyor: “Balon.”

Herkes gülüyor. Mehin bana bakıyor.

“Hiçbir şey istemiyorum,” diyorum.

“Sen de çok ciddiye alıyorsun. Öylesine bir şey söyle işte.”

Şahin boynuma sarılıyor: “Anne, bir şey iste!”

Başımı aşağı indirip ne istediğimi düşünüyorum. Bilmiyorum. Canım bir şeyler söylemek, gülmek istiyor. Kafamı kaldırıyorum: “Mektup.” Dudağımı ısırıyorum. Burnumun ucu kızarmış. Mehin yaklaşıyor. Şahin ile bana aynı anda sarılarak hüngür hüngür ağlıyor.

Emir'den aşk kokulu bir mektup geldi. Mektupta yazdığına göre, insan, ancak gündelik yaşamından uzaklaşınca gerçekte nelere sahip olduğunu anlıyormuş.

Benim değerimi yeni yeni anladığından bahsediyor. Evi ve çocukları çok özlediğini, bu yüzden de ilk günlerdeki kadar çalışamadığını yazıyor. Kış da yaklaşıyor. İş azalmış.

Çoğu zaman yalnız olduğunu yazıyor. Komşusu onu bazen evine davet ediyor – misafirperver insanlar–, kızı da onun için piyano çalıyormuş. Yazdığına göre, piyano sesi ona beni hatırlıyor.

Şehla mektubu yorumluyor: “Emir Bey’in gözleri uzaktan iyi görüyor. Ama sadece uzaktan. Yakına gelince...”

“Her şey bulanık,” diyorum.

“Yok, her şey aydınlık. Ama Emir kör.”

Şehla ona katılmamı bekliyor. Hain hafızamı duvarlara taşlara çarpmak zorunda hissediyorum kendimi. Her şeyi hatırlamalı. O kadar kırgınlık, küskünlük, o kadar nefret nerede? Hafızam bir sihirbaz gibi onların hepsini yok etmiş ve ben Şehla'nın çabucak gitmesini dilediğim için utanıyorum. Mektubu bıkmadan usanmadan, tekrar tekrar okumak istiyorum.

Emir'e otoban hakkında ya da yeni yapılan bina hakkında yazmıyorum. Açıldığı ilk günde müşterilerini kaçırmayı başaran süpermarketi de anlatmıyorum. Kendimden bahsediyorum, kendi etrafımdaki dünyadan. Yeni evimizin köşe bucağından, evsahibinden, her gün biraz daha büyüyerek tatlılaşan Şadi ile Şahin'den bahsediyorum.

Şadi'nin sesi evin her yerinden geliyor. Konuşuyor, şiir okuyor, masal uyduruyor. Tuvalete gittiğinde bile şarkı söylüyor. Ellerini yıkarken şarkı söylüyor.

Şahin evin erkeği olduğunu söylüyor; herkes onu dinlemeli. Emir'in beresini kafasına geçiriyor. Onun paltosunu giyip odanın içinde yürüyor. Şadi kahkahalarla gülüyor.

"Emrediyorum!"

Bana dönüyor. Nasıl bir emir vereceğini bilemiyor. Parmağı havada asılı kalmış.

"Emrediyorum..."

Şadi de ona katılmış, emirler veriyor. Belirsiz emirler başımın üstünde uçuşuyor. Şahin bağılıyor. Sonunda vereceği emri bulmuş.

"Gülmeni emrediyorum!"

Bu kadar zahmetle verilmiş bir emre uymamak olmaz. Gülüyorum. Sonra da başka bir emrin sonucu olarak kalkıp birbirimizi kovalıyoruz, oyun oynuyoruz. O gece, vefalı vezirleri etrafında uyuyan bir sultan gibiyim.

Emir'e yazdığım mektuba devam ediyorum. İyi olduğumuzu yazıyorum. O da çocuk gibi huysuzluk yapmamalı, kış sonuna kadar orada kalmaya devam edip işini bitirmeli.

Şehla'nın annesi, "Erkek dediğin, küçük çocuklarıyla karısını yalnız bırakıp gitmemeli," diyor.

Ama benim annem, "Baş belası ne kadar ırak olursa, başın o kadar rahat olur," diyor.

Şehla'nın annesi "Geliri olan bir kadının kocaya ihtiyacı yok," diyor.

Ama benim annem, "Hiçbir şey olmasa da, kocanın adının kadın üzerinde olması iyidir," diyor.

Mehin, 'bizi doğmayan erkek çocuklar gibi büyüttüler,' diye yazıyor. Aramızda en çok da Şehla kurban gitti. Ne kadın oldu ne adam. Erkek oldu.

Şehla'nın annesi kahvaltı yapmıyor:

"Canım istemiyor." Sonra kendini ikna etmek istercesine, "Ağır bir kahvaltı bana yaramıyor," diyor.

Ama benim annem, herkes gittikten sonra kapatılan bir radyo gibi, önce sızlanmayı kesiyor; sonra da sofraya kuruyor. Çay demliyor. Çay demli, güzel kokulu olsun, hamam suyuna benzemesin diye tüm dikkatini veriyor. Reçel, ceviz ve peyniri ayrı ayrı kaplarda sofraya dizip pencereden kuşlara bakarak kahvaltısını yapıyor.

Şehla'nın annesi akılsız bir kadın. Kaç yaşına gelmiş,

bir kuruş parası yok. Benim annemin parası var. Kimse ne kadar olduğunu bilmez. Bazı akşamlar canı sıkılınca paralarını çıkarır. Saydıktan sonra her desteyi kalın bir lastikle bağlar.

Şehla'nın annesi öte dünyayı düşünen yaşlı bir kadındır. Ama benim annem daha yeni yeni bu dünyayı düşünme fırsatını buldu.

Şehla'nın annesi her türlü mutsuzluk karşısında sabretti. Sonuna kadar kocasına vefalı kaldı. Ama benim annem herkesten ziyade kendisine vefalı kaldı.

Şehla anneden bahsettiğinde sessizce dinliyorum. Şehla'nın bahsettiği kadın sadece kendi annesi.

Elini gözümün önünde sallayarak parmaklarını şaklatıyor.

“Nereledesin?”

“Mehin'in yanında. Onu özlüyorum,” diyorum.

Mehin'in yanına gidip ona tanıdığım anneyi anlattığımdan söz etmiyorum.

Yazıyorum:

Mehinciğim,

Annem hasta. Şehla yarın test sonuçlarını alacak. Ama annemin kilo vermesi gerektiğini söylüyor. Annem yavaşça, "Beni açlıktan öldürmek istiyor," diyor.

Annemi birkaç günlüğüne bize getiriyorum. Komşular ziyarete geliyor. Emir söyleniyor: "Şu komşuların ayağını eve alıştırmayın!"

Annem, "Senin kocandaki şu ifade vezir oğlunda bile yok," diyor.

Annem sızlanarak elini göğsüne koyuyor: "Şurası ağrıyor, çok ağrıyor."

Mahbup teyzeyi hatırlıyorum. O da elini göğsüne koyup ağrılardan şikâyet ederdi. İyi hatırlıyorum; eli hiçbir zaman aşağı inmezdi. Boynundaki kolyeye doğru uzanır, kolyeyi göğsünün tam ortasına yerleştirirdi. Boynunu sıvazlayıp "Sen şu benlerden nasıl kurtulabileceğimi biliyor musun?" diye sorardı.

Onda annemde olmayan bir şeyler vardı. Annemin harcı başka karılmıştı.

"Ya Mahbup gibi benim de kalbim tutarsa," diyor annem.

Düşüncelere dalıyor.

Mahbup teyzenin mi ölümünü düşünüyor, yoksa kendi ölümünü mü, belli değil.

“Kadir gibi yaşamamanın ne yararı var!”

Komşular gece yarılarına kadar Mahbup teyzeyi çağıran Kadir amcanın ağlama sesini duyardı.

“Ya da o rahmetli gibi.”

Rahmeti hangi ölüye gönderdiğini soruyorum.

“Mahbup, benim zavallı kardeşim. Ölmek için çok gençti.”

Belki ikinci rahmeti de gönderir diye bekliyorum, ama bir haber yok. Burada onun rol yapmasını gerektiren kimse yok; bir ben, bir de o. Annemle benim uyuyamadığımız o gece gibi. Sen evde değildin. Şehla uyuyordu.

*Ay ışığında gölgesini görüyordum, annem uyanıktı. Sesi du-
yuyordum, babamın bodrum kattan gelen sesini. Yardım çağrısı
değildi, gecenin sessizliğinde duyulan, yalvararak bir şeyler iste-
yen bir adamın sesiydi. Ne kadar öyle beklediğimi bilmiyorum.
Sızlanmasının kesilmesini çok istiyordum. Kafamı yorganın altı-
na soktum. Ama ses hâlâ duyuluyordu. Annemin kalkmasını bek-
ledim, ama o öylece olduğu yerde uzanıp dinliyordu.*

*Ses, ağlama sesiydi. Sızlanıp yalvarma sesiydi. Acının sesiy-
di. Kalkar gibi olup anneme doğru eğildim. Gözleri kapalıydı. Ama
uyanık olduğunu biliyordum. Gözlerinin parıltısını görmüştüm.
Çağırdım. Ses vermedi. Aşağı inmeye cesaretim yoktu. Bunun
neredeyse bitip gidecek bir yanılsama olduğunu düşünüyordum,
unutulacak bir rüya. Her şey bitecek, şimdi bitecek. Ama bitmedi.*

*Annemin omzuna dokundum. Bana arkasını dönüp söylendi.
Şehla'yı uyandırmaya korkuyordum. Uykusunu almadan kalkar-
sa birkaç gün huysuz olurdu. Yatağımda oturdum.*

Biliyor musun Mehin, yıllardır her gece rüyamda, altına ba-

şımı gizlediğim yorganı savurup atıyorum. Tek başıma bodrum kata iniyorum. Işığı açıp babamın yanına oturuyorum.

Başımı yorganın altına sokmuş bir vaziyette yatıyor olmamı hâlâ kabullenemedim. Bu tasvir, kendimden nefret ettiğim onlarca anıdan biri ve sanki bir şeyi sevmeden ondan vazgeçmek mümkün olmuyor. Ben bu tasvirlerin diğer tarafında kaldım, gölgelerin diğer tarafında. Hepsi de benim. Bu kadar yükü nereye gidebilirim?

Babam o gece öldü. Tek başına, öksüz bir çocuk gibi.

Daha fazla yazamıyorum. Mektubu katlayıp yatağın altına koyuyorum.

Evin en sevdiğim noktasını buldum. Orada oturup bir kitabın sayfalarını karıştırıyorum. Her seferinde başa dönüp cümleyi baştan okuyorum. Gözlerim, özelliğini kaybetmiş mıknaş taşı gibi, kelimeleri satırdan koparamadan kâğıdın üzerinde dolaşıyor. Başımı kitabın üzerine koyuyorum. Başımı kaldırdığımda görüyorum ki, Emir gelmiş; aniden. İlk anda tanıması zor. Biraz esmerleşmiş, kilo vermiş; biraz da yabancılaştırmış.

Çocukları öpüp bahçede oynasınlar diye dışarı gönderiyor. “Hayır, kalsınlar, bahçede gürültü yaparlar,” diyorum.

Baş başa kalışımız hiç de filmlerdekine benzemiyor. Ne bir ses var ne de bir müzik. Sokakta karşılaşmış bir kadın ve bir erkek gibiyiz, önce birbirimizi nereden tanıdığımızı hatırlamamız gerek. Ama bu noktada hafıza yeterli değil, başka bir şeye, muhtemelen aşkla ilgili bir şeye daha ihtiyacımız var.

Emir yaklaşıp kolumdan tutuyor.

“Sana çay getireyim,” diyorum.

Arkamdan mutfağa geliyor. Elimi bırakmıyor: “Bir daha Bakü’ye dönmeyeceğim. Burada kalacağım.”

“Yemin et, kimseye söylemeyeceksin,” diyor annem.

Şehla onun için meyve konservesi açıyor.

“Konuştuğumda herkes yüzüme baksın istiyorum.”

Gülüyorum: “Burnuna mı?”

“Evet, ama göğsüme değil,” diyor sızlanarak.

Göğsüne bakmamak için dik dik yüzüne bakıyorum.

Yüzü yaşlı görünüyor.

“Benim şanssızlığım işte, doktor kötü ameliyat etti.

Göğüs kırıksız olmalı, üzerinde meme olmasa bile. Beni de şu minik kırıksızlıklar rahatsız ediyor. Kırıksız olmalı, normal cilt gibi.”

Ayağımın altı kaşınıyor, parmağımın ucu da.

Şehla alışveriş için dışarı çıkıyor.

“Ama kırıksız işte. Bazen sıcak ütüyle kırıksızlıkları açmak istiyorum.”

Sızlanıyor.

“Ağrın mı var?”

Ağrının olduğu noktayı göstermesini bekliyorum.

Göğsünü işaret ediyorum.

“Hayır,” diyor.

Eli havada ağrının yerini arıyor. Tam yerini bilemiyor.

Belki de hiç ağrısı yok. Ne düşündüğümü hissetmiş gibi, daha da yüksekte sızlanıyor. Bu sızlanmayı tanıyorum. Ona yaşlı bir dadı gibi alıştım. Eskidir. Göğsündeki kırışıklıkların nedeniyse ilerleyen yaşı. Sızlanmaları kasvetli ve boğuk.

Ama yalan. Bu sese alışamadım. Annemin sızlanmasını sevmiyorum. Hoşnut değilim. Farkındayım, kaşlarım çatılmış. Kibar, zarif, güler yüzlü hemşirelere hiç benzemiyorum. Annem de durumdan rahatsız. Hastalık onun yüzüne, insanı sakın gösteren metanet ve teslimiyet ifadesini kazandırmadı.

“Mehin olsa bir çare düşünürdü.”

Mehin, benle Şehla'nın yapamadığı neyi yapabilirdi, bilmiyorum. Yüzüne yarı ağlamaklı bir ifade yerleşiyor. Ona süt getiriyorum. Çarşafını düzeltiyorum. İlaçlarını ta-
bağa diziyorum ve bilmem kaçınıcı kere onları içmesi gerektiğini hatırlatıyorum. Bütün bunları, başka bir şey yapmadığım için yapıyorum. Her hasta için yapılması gereken, ama benim beceremediğim şey; moral vermek. Bu konuda başarısızım.

Emir'e de moral veremiyorum.

“Tamam, okuyamadı ama yine de hayatı değişti. Bir düşün, burada kalsa eğitimsiz, sıradan bir kadın olacaktı, binlerce başka kadın gibi. Ama şimdi...”

Emir dostlarını hatırlamış. Söylediği her cümlenin sonunda bana bakıyor; belki ben de bir şey söylerim, o da başka dünyalar hakkında daha da hararetle konuşur. “Ama kocası hastalandı, o da depresyona girdi,” demem yetecek.

Yavaş ve ikna edercesine konuşmaya başlıyor: “Biliyorum, onların da problemleri var, ama onların yaşadığı problemler bizimkinden farklı.”

Sonra, sesi yavaş yavaş yükselmeye başlıyor: “Sen fabrika arkasında kopuk bir parmak bulmanın ne demek olduğunu bilir misin? On üç yaşında, uyuşturucu bağımlısı, para için her şeyi yapmaya hazır bir kız görmenin ne demek olduğunu anlayabilir misin?”

Emir konuşmak için bahane arıyor. Hiçbir şey söylemeden arka bahçeye gidiyorum. Def sesi biraz gecikmeli de olsa bahçeye ulaşmaya başladı, duyuluyor.

“O kapıyı kapat. Bu gece de orkestra dinleme. Gel otur,” diyor.

Yanına oturup soruyorum: “Bir şey mi oldu?”

Farkındayım, o taraftan bu dünyaya bir rüzgâr esmiş; uzaklardan gelip burnunun tellerini titreten kebab kokusu gibi.

“Ne olmasını istiyorsun?”

Kolunu kaldırıp bir ağaç gibi gözlerinin üstüne koyuyor.

“Evde oturmuşsun, dışarıda neler yaşandığından haberin yok. Haberin olsa böyle konuşmazdın.”

Nasıl konuştuğumu bilmiyorum.

“Sen, bin kere ölüp ölüp dirilsen de, yine de bu kokuşmuş çöplükte yaşamayı tercih edeceksin, değil mi?”

Bağırarak istiyorum. Ama yok, suçunu itiraf etse de, hakkındaki idam kararının değişmeyeceği bir mahkûm gibiyim.

“Bir düşün, çocuklarının iyi bir eğitim alma imkânı olsa, yeteneklerini kullanabilseler, kimse tarafından aşağılanmasalar...”

Kolunu gözünün üstünden çekerse, o kadar da göçük altında kalmış birisine benzemeyecek.

Kalkıp akşam yemeğinden kalma bulaşıkları yıkıyorum. Sivrisinekleri odadan kovup pencereleri kapatıyorum. Emir kendi kendine masal anlatırken uykuya dalmış. Üstüne bir battaniye örtüp pencereleri tekrar tizlikle, sıkıca kapatıyorum. Hava soğuk. Karşıdaki evlerin pencerelerinden aydınlık sızıyor. Emir’in diş fırçasını yerine koyuyorum. Çocukların üstünü örtüp tekrar mutfığa bakıyorum. Her şey yerli yerinde, düzenli. Uzanıyorum ama faydasız. Kapıyı bacayı sıkıca kapatmak da işe yaramıyor. Emniyetsizlik pis bir kedi gibi eve girmiş. Biliyorum, gözlerimi kapatsam da şom hırıltısını rüyalarımda duyacağım.

Bağırıyorum:

“Bu evde kendime ait özel bir şeyim olamaz mı?”

Emir sessiz. Boynunun arkası kıpkırmızı, bu iyiye alamet değil.

Yine de bağıyorum. Emir Mehin’e yazdığım mektubu okumuş. Şimdi de hâkimin henüz çağırmadığı bir şahit gibi hazırda bekliyor.

Onu konuşturmak için bağıyorum, su toplayan bir kabarcığa yaklaştırılan iğne gibiyim.

“Anneni neden hiçbir zaman sevemediğimi şimdi anlıyorum,” diyor.

Önce mektup için mi, yoksa annem hakkındaki düşünceleri için mi kavga etmem gerektiğini bilmiyorum.

“Senin mektubumu okumaya hakkın yok,” diyorum.

“Elbette ki var. Bu evde seninle ilgili her şey benimle de ilgili.”

Bu konu hakkında konuşmak yararsız. Arada bir tekrarlanan eski bir konu. Ben bazı şeylerin özel kalmasından yanayım, o her şeyin umumileşmesinden yana. Mektupta yazdıklarımı hatırlamak için hafızamı zorluyorum.

“Bedelini ödüyor.”

Şaşkınlıkla ona bakıyorum.

“Neyin bedelini ödüyor?”

“Acımasızlığının, duygusuzluğunun. Bak gör şimdi nasıl ölecek! Ondan bin kere daha kötü ölecek.”

Buzdolabını kapısını açarken “Zavallı!” diyor.

Emir yine havaya öksüz yetim bir kelime bıraktı. Benim de kelimenin sahibini bulmam gerek. İçimden zavallı annem, zavallı Emir, zavallı babam diyorum. Kelimeyi bir gömlekmiş gibi herkesin üstünde deniyorum. Gömleğin kime daha çok yakıştığını düşünüyorum.

Birdenbire meraklanıyorum: “Ya kelime bana aitse?”

 Şehla annemin hastalığının bizi daha çok uğraştıracığını anlatmak için, önce onun huysuzluğundan söz ediyor. Sessizce dinlesem de çok meşgulüm. Nereye gidersem gideyim düşünmekten vazgeçemiyorum; annemin yatağının kılıfını değiştirirken, Şadi'yi okula götürüp getirirken, hatta Hüseyini'nin kan tutmuş gözlerine bakarken bile. Emir bacak bacak üstüne atmış oturuyor, bazen bacaklarının yerini değiştiriyor. Bacaklarla bir problemi yok, suskunlukla var. Konuşmaya başlıyor. Laflarını dinleyecek bir kulak yok. Laflar havada şişerek odayı dolduruyor.

Menije'nin oturduğu odaya giriyorum. Biletini kaybetmiş bir yolcuya benziyor. Onu Emir'le Hüseyini'nin oturduğu odaya getiriyorum.

Emir kaş göz işaretiyle bana bir şeyler söylemeye çalışıyor. Ama ben işaretlerden anlamayacak kadar aptalım. Daha açık bir mesaj göndermek zoruna kalıyor.

“Sen sabret, seninle daha sora konuşacağız! Keyfini bozacağım.”

İnsanın keyfi bozulunca geri toplaması çok zor oluyor.

Menije'nin evinden çıkıyoruz. Çocuklar önden gitmişler. Emir'in birkaç adım arkasından yürüyorum. Menije

cam kenarından bizi izliyor. Ona el sallıyorum. Emir görmezden geliyor. Taksi bulabilmek için ana caddeye kadar yürümemiz lazım. Karanlıkta yola koyuluyoruz, bense işe koyuluyorum. Bir örümcek gibi, çarçabuk etrafımda bir ağ örüyorum. Ördüğüm ağın içinde yürüyorum. Bu ağ her şeye dayanıklı. Emir konuşmaya başlıyor.

Bir kazağı gözü kapalı örüp bitiren hamarat bir kadın gibi işimi hızlıca hallediyorum. “Şimdi boz keyfimi bakalım, nasıl bozacaksın,” diyorum içimden.

Şehla eli dolu geliyor.

“Niye karanlıkta oturmuşsunuz?”

Hiçbir şey söylemiyorum. Işıkları açıyor. Annem gözlemini hızlıca açıp kapatıyor. Bence annemin sadece bir tane ışığı var, onu kapatınca her yer karanlıklaşıyor. Şehla'nın ise birden fazla ışığı var. Bu yüzden, Yasin okunup ağıt yakılırken bile, yanındaki genç kıza falan hanımın çayının bittiğini hatırlatıp peçete isteyebiliyor, boş şeker kâselerini doldurtabiliyor. Emir'in ise ışıkları çok. Evdeki ışıklar kapanınca dışarıdakileri açabiliyor. Bu yüzden bana küstüğünde havuza gidebiliyor, kahvaltıda kelle paça çorbası içip kendisine soğuk bir meyve suyu ısmarlayabiliyor. Hatta arkadaşlarıyla birlikte çöle, dağa bile gidiyor.

Benim de annem gibi sadece bir tane ışığım var. Kapanınca içim kapkaranlık olur. Küsünce bütün dünyaya küserim, herkesten çok da kendime.

Mehin'in çok sayıda ışığı var. Onun ışıkları sürekli açılıp kapanmakta. Işıklardan birkaçı kapalı olsa da olur, çünkü başka açık ışıkları var.

Mehin'in gönderdiği kolilerin etrafına toplanıyoruz. Mektubunu ben açıyorum. Şehla da bıçakla kolileri açıyor.

Mehin, mükemmel bir Amerikalı adamla beraber yaşadığını yazıyor. Kolideki kıyafetlerin arasında beraber çekildikleri bir fotoğrafları var. Aralarında hiçbir sorun yok, fakat bazen birbirlerinin dilini anlamıyorlarmış. Mehin İranlı eski kocasından hiç bahsetmemiş. Zannımca orada sadece birkaç ay birlikte yaşamışlar. Gönderdiği krem ve fondötenlerden bahsetmiş. Birkaç satır okuyorum. Gözüm kolileri allak bullak eden annemle Şehla'da. Şimdi de onlara çok özel görünen bir koliyle uğraşıyorlar.

Mehin, 'bunlar anneminkiler kadar büyük olmasalar da bulduğum en iyi sutyenler,' diye yazmış. Annemin memelerinin üzerine bardak dizmek mümkün, hem de düşüp kırılacaklarından korkmadan.

Annem Mehin'e içten içe küfür ediyor.

Şehla, "Mehin şu Uzun Ali'yi nereden bulmuş?" diyor.

Fotoğrafı elinden alıp bakıyorum. Uzun Ali'nin dişleri parlıyor. Zannımca iki farklı ırktan doğma. Güler yüzlü, Mehin'i kanatları altına almış. Fotoğraf elden ele dolaşıyor. Özel görünen kutu da elden ele dolaşıyor. Mektup da öyle.

Fotoğraf yine benim elime geçiyor. Parmağımla Uzun Ali'yi kapatıp Mehin'e yeniden bakıyorum; kıvrık saçlar, çıplak kollar ve dar bir şort. Bir yakınlaştırıp bir uzaklaştı-
rarak inceliyorum fotoğrafı.

Annem şaşkınlıkla beni izliyor: "Kardeşin işte, tanımadın mı?"

 Bodrum katı seviyorum. Bazen oraya dönmek istiyorum. Bazen şu yeryüzünde inilebilecek en derin yer orasıymış gibi geliyor. Kendi içimde bir bodrum taşıdığımı anlayalı çok oldu. Başlangıç noktam olduğunu keşfettiğimden beri sürekli oraya dönüyorum. Şimdi kendi bodrumumda yürüme ve onun duvarlarına dokunma cesaretine sahibim. Hatta basık tavanına bir lamba asmayı da planladım. Bodrum kat artık beni korkutmuyor. Oraya gitmek istiyorum. Ama bu kez korkmadan ve açık gözlerle.

Bu bodrum katta otuz beş yıl kirada oturdum, şimdi de onun sahibi olduğumu hissediyorum. Her köşesinden haberim olsun istiyorum. Merdivenlerini keşfetmek, koridorlarını tanımak, insanlarına yakından bakmak istiyorum. Şimdiye dek ona hep karanlıktan bakıp hayalete benzeyen gölgeler gördüm. Korku gözümü kör ederken, nefret nefesimi keserken başka ne görebilirdim ki?

Şimdi, lambanın ışığında bütün ayrıntılara hâkim olmak istiyorum. Çocuklar beni çağırıyor. Telefon çalıyor. Şadi avcumun içine bir kalemtıraş koyuyor ve ben isteksizce o bodrum kattan çıkmak zorunda kalıyorum.

Kendime geliyorum. Acelem yok. Çocukların buyruklarını yerine yetiriyorum. Biliyorum, istediğim zaman oraya geri dönebilirim; vatanına geri dönen bir seyyah gibi.

Kadın yatak odasına giriyor, adam da özür diledikten sonra kadının omuzlarının üzerinden odanın içine bakıyor. Banyoya bakmak için başka bir özür daha diliyor. Emlakçı adam Emir'e göz kırpmıyor. Def sesi yükseliyor. Adamla kadın birbirlerine bakıyorlar. "Bir şey mi oldu?" diyor emlakçı.

Emlakçı, adamla kadının peşinden dışarı çıkıyor. Emir de emlakçının peşinden gidip birkaç dakika sonra geri geliyor.

Çocuklar bir Emir'e bakıyorlar, bir de gitmeye hazırlanmış bana. Emir mutfağın önünde bekliyor. Rakibinin savaş meydanını sessizce terk etmesine inanamayan bir savaşçıya benziyor.

Kapıdan çıkıyorum. Bahçedeyim. Şadi cama vuruyor. Dudaklarının hareketinden cips istediğini anlıyorum.

Yürümeye başlıyorum. Kavşaktan geçip dar bir sokağa dönüyorum. Bu sokak caddedeki sokakların hiçbirine benzemiyor; ağaçlar var, çok güzel kokular geliyor; yasemin kokusu, gül rayihası, yeni pişmiş pilav kokusu. Evlerin pencereleri büyük ve tül perdelerin ardından avizeler görünüyor.

"Birisinin kuşu bir yerden uçarsa, o yerde artık zor kalır. Kendi evinde yabancı olur."

Acaba benim de bir kuşum var mı? Kendi kuşum?

Ama bir insanın nasıl kuşu olmayabilir? Mahallenin içinde salına salına gezinen şu güneş gözlüklü, kıvırcık kâküllü Cafer'in bile kuşu var. Islık çalarak sokaklarda yürürken, belki de kendi kuşunu çağırıyor.

Uçup Giden Bir Kuş

Feriba Vefi

"Senin cennetine, cehennemim üzerime yapışmış izleriyle gelmekten korkuyorum."

Uçup Giden Bir Kuş, gündelik yaşamın cenderesinde, geçmişin yükü ve geleceğin belirsizliği arasında var olmaya çabalayan bir kadının hikâyesi. Bu kitap, şehrin yoksul bir mahallesindeki bir bahçe katında, iki küçük çocuğunun ihtiyaçları ve İran'dan kaçıp gitmek isteyen kocasının arzularıyla boğuşurken, bir yandan da kendi pişmanlıkları, çelişkileri ve özlemleriyle yüzleşen bir kadının yaşamı hakkında.

Uçup Giden Bir Kuş, yayımlanmasının ardından İran'da büyük yankı uyandırdı, çevrildiği dillerde ilgiyle karşılandı. Modern İran edebiyatının en güçlü kalemlerinden Feriba Vefi, *Uçup Giden Bir Kuş*'la ilk kez Türkçede.

Bir mutluluk arayışının sade, içten ve sarsıcı hikâyesi.

www.veritakitap.com

VERİTA / EDEBİYAT
ISBN 978 - 605 - 65337 - 8 - 5

9 786056 533785

12,50 TL